

Stowarzyszenie Gmin
i Powiatów Małopolski

WSPÓLNOTA małopolska

PISMO MARSZAŁKÓW, PREZYDENTÓW, STAROSTÓW, BURMISTRZÓW, WÓJTÓW I RADNYCH

**XX-lecie Stowarzyszenia
Gmin i Powiatów Małopolski**

**Nr 1/2012
Rok XX**

Nowe władze SGiPM

Ludzie Roku Federacji 2011

- kard. Józef Glemp
- Hanna Suchocka
- Ryszard Tadeusiewicz – Małopolanin Roku 2011
- Igor Mitoraj – Małopolanin Roku 2011

Lider Małopolski 2011

- Narodowe Centrum Nauki
- Międzynarodowe Centrum Kultury
- Województwo Małopolskie
- Miasto Kraków
- Miasto Bielsko-Biała
- Miasto Tarnów
- Miasto Nowy Sącz
- Miasto Brzesko
- Miasto Przemyśl
- MKS Sandecja Nowy Sącz
- FLUID
- TELE-FONIKA

**Na okładce:
Muzeum Armii
Krajowej
w Krakowie**

ISSN 1428-4162

Więcej samorządności

Rozmowa z Kazimierzem Barczykiem, przewodniczącym Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

Założone z Pana inicjatywy Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski obchodzi w tym roku 20. rocznicę istnienia. Czy, patrząc z perspektywy czasu, był to krok w dobrym kierunku? Jak wielką rolę w jednoczeniu gmin i powiatów Małopolski dla wspólnego działania na rzecz regionu odegrało i cały czas odgrywa SGiPM?

20 lat działalności Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski już samo w sobie stanowi odpowiedź na Państwa pytanie. Gdy w wąskim jeszcze gronie rozpoczynaliśmy naszą pracę nad jednoczeniem samorządnej Małopolski żyliśmy w zupełnie innych realiach. Musimy pamiętać, że pamiętne wybory samorządowe w 1990 r. były również pierwszymi w pełni wolnymi wyborami po upadku komunizmu. Oddychaliśmy świeżo odzyskaną wolnością i tym, że to od nas zależy przyszłość, że to my jesteśmy odpowiedzialni za to jak będzie wyglądała nasza Mała Ojczyzna. Mieliśmy jednak świadomość trudu, jaki będziemy musieli włożyć, by ludzie nauczyli się samorządności. Jako przewodniczący Rady Miasta Krakowa wyszedłem z inicjatywą regularnych spotkań przedstawicieli gmin tzw. Historycznej Małopolski. Gmina gminie nierówna, ale w gruncie rzeczy każdy mógł się czegoś od kogoś nauczyć, czy to poprzez wykorzystanie dobrych praktyk, czy to przez ustrzeżenie się jakiegoś błędu. Dość szybko doszliśmy do wniosku, że te nieformalne kontakty powinny jednak zostać ujęte w jakiś karb szczególnej organizacji. Tak zrodził się pomysł na stowarzyszenie, którego zjazd założycielski odbył się 10 grudnia 1991 r.

W pierwszej Uchwale Programowej SGM zapisaliśmy, jak pamiętam, że Stowarzyszenie będzie konsekwentnie realizować zasadniczy cel Statutu, jakim jest dążenie do integracji oraz gospodarczego i kulturowego rozwoju Gmin Małopolski, czego fundamentami

są wspólne korzenie, tradycja i wiara. To była ważna deklaracja, gdyż tożsamość regionalna (lokalna) jest jednym z etosów Zjednoczonej Europy, a obecność w niej też była naszym celem. Nie mam więc wątpliwości co do zasadności tego kroku. Bez wątpienia był to krok w dobrym kierunku, co potwierdzić może zarówno nasza działalność edukacyjna, jak i liczne wydawnictwa książkowe i prasowe, wydane na przestrzeni 20 lat. Myślę, że potwierdzą to również tysiące małopolskich samorządowców, którzy dzięki naszym konferencjom i debatom z przedstawicielami rządu i parlamentarzystami, niejednokrotnie otrzymywali szansę na dodatkowy posłuch w nurtujących ich sprawach.

W historię działalności stowarzyszenia wpisuje się m.in. wielka reforma administracyjna z 1999 roku. Notabene był Pan wtedy sekretarzem stanu w rządzie Jerzego Buzka, który wprowadzał to wielkie przekształcenie terytorialne kraju. Czy reforma miała wpływ na działalność stowarzyszenia?

Wsparcie reform rządu profesora Jerzego Buzka (1997–2001) było punktem zwrotnym w historii Stowarzyszenia. Nie ograniczyliśmy się bowiem do roli ciała opiniotwórczego, ale aktywnie włączyliśmy się w przemiany. Jak pamiętamy, Sejm RP II zahamował proces reformowania państwa, w tym, będącą w zaawansowanym stadium reformę powiatową, reformę systemu emerytalnego, systemu zdrowia i oświaty. Zorganizowaliśmy dziesiątki spotkań, konsultacji, konferencji z udziałem premiera, ministrów i wiceministrów, które cieszyły się olbrzymim zainteresowaniem ze strony samorządowców oraz mediów. Wydaliśmy też kilka pozycji książkowych. Inicjatywy te podejmowaliśmy wspólnie z Federacją Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP.

WSPÓLNOTA
małopolska

Wydawca:

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski,
ul. Grodzka 15, 31-004 Kraków, tel./fax 0 12 421 93 12

Redakcja: ul. Grodzka 15, 31-006 Kraków, wspolnota.malopolska@interia.pl

Redaktor Naczelny: Wojciech Stańczyk

Współpraca: Bartosz Lipszyc, Aga Stańczyk, Paweł Żarnowiecki

Opracowanie graficzne i skład: Piotr Korbiel

Produkcja: AstaPress

Kierowane przez Pana stowarzyszenie jest współorganizatorem m.in. konkursów Edukacyjna Gmina Małopolski, Lider Małopolski oraz Najpopularniejszy Wójt i Burmistrz Małopolski. Jaki wpływ mają tego typu inicjatywy w pobudzanie samorządowców do działania na rzecz ludności? Czy zarysowują one wzór dobrego samorządowca, docenianego przez jego arbitry, czyli wyborców?

Myślę, że nie ma czegoś takiego jak wzór dobrego samorządowca. Organizowane przez nas konkursy i inicjatywy mają na celu ukazywanie najcenniejszych inicjatyw, wpisujących się w katalog cech, jakich społeczeństwo oczekuje się od swoich liderów. Konkurs na najpopularniejszego wójta to przedsięwzięcie o charakterze plebiscytowym, pokazującym nie tyle jak dobrym ów wójt jest gospodarzem, ale w jak dużym stopniu jest on szanowany i jak dużym się cieszy zaufaniem, bo ocenę i tak wystawią wyborcy przy urnach. W dobie, gdy samorzady mają niemal pełnię władzy na swoim terenie, a do dyspozycji przedstawia im się olbrzymie środki na inwestycje z funduszy unijnych, świadomość społecznej akceptacji odgrywa bardzo dużą rolę. Jest też swego rodzaju testem na ile podejmowane decyzje są przez ogół mieszkańców popierane. Poza tym nie zawsze jest tak, że dobre przedsięwzięcie wpływa na pozytywny odbiór wójta, burmistrza czy prezydenta. Konkurs na Najlepsze Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce „Lider Małopolski” jest tego najlepszym przykładem. Staramy się tam

pokazywać inicjatywy po trosze kontrowersyjne, które spotykają się może z protestami i krytyką, ale w rezultacie przyczyniają się do poprawy standardów życia i zamieszkania. To również test dla lokalnych władz. Test na umiejętność podejmowania trudnych decyzji, często niepopularnych.

Od wielu, wielu lat działa Pan na rzecz samorządności. Ostatnio zaangażował się Pan w poparcie projektu ustawy prezydenta Komorowskiego, mającej na celu wzmocnienie udziału mieszkańców w samorządzie. Dlaczego ta kwestia jest tak ważna i jak wpłynie ona na rozwój polskiej samorządności?

Samorząd terytorialny w Polsce potrzebuje wzmocnienia, a projekt inicjatywy legislacyjnej prezydenta RP o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, oraz o współdziałaniu gmin, powiatów i województw zawiera instrumenty, za pomocą których mieszkańcy mogą w większym stopniu oddziaływać na pracę organów samorządu terytorialnego to odpowiedź na oczekiwania samorządów. W projekcie przewidziano mechanizmy służące poprawie współdziałania jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli oraz zmniejszeniu deficytu demokracji spowodowanego osłabioną reprezentacją obywateli w organach stanowiących samorządów przy dominującej roli organów wykonawczych. Podzielim tu przekonanie prezydenta Komorowskiego, że obywatelska kontrola nad decyzjami spełni swoją rolę i przyczyni się do lepszego funkcjonowania demokracji. Projekt przewiduje wprowadzenie instytucji rozszerzonych konsultacji społecznych, wysłuchania obywatelskiego, interpelacji obywatelskiej i obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, możliwe stanie się również bliższe współdziałanie terytorialne w samorządzie lokalnym poprzez wspólny organ wykonawczy powiatu i miasta na prawach powiatu.

Panie Przewodniczący, przed jakimi wyzwaniem stoi Małopolski samorząd?

Małopolska nie jest jakąś szczęśliwą wyspą, wolną od problemów, z jakimi boryka się cała Europa. Recesja odbija się mocno na kondycji samorządów. Debaty budżetowe będą z pewnością bardzo burzliwe, bo wiele gmin stoi na przykład przed trudnym wyborem rezygnacji z inwestycji, na które niejednokrotnie już rozpisano przetargi. W 2012 r. zmieniają się też zasady gospodarki odpadami w gminach, do których nie wszystkie chyba samorzady są należycie przygotowane.

Rozmawiała Małgorzata Szerfer

Z archiwum SGiPM

PROTOKÓŁ

Zjazdu Założycielskiego Stowarzyszenia Gmin Małopolski odbytego w Krakowie w dniu 10 grudnia 1991 r.

W Zjeździe uczestniczyli przedstawiciele 148 gmin (wg listy obecności).

Obrody Prowadził Przewodniczący Rady Miasta Krakowa - Kazimierz BARCZYK.

Zebrani postanowili założyć stowarzyszenie pod nazwą "Stowarzyszenie Gmin Małopolski", poprzez składanie odpiśw uchwał Rad Gmin, zawierających postanowienie przystąpienia do w/w Stowarzyszenia (uchwały w załączeniu).

Odbyto dyskusję nad projektem Statutu. Statut postanowiono przyjąć w wersji przedstawionej, głosami za - 97, przeciw - 7, wstrzymujących się - 7. Jednocześnie upoważniono Komitet Założycielski, w razie potrzeby podyktowanej wymogami prawa i Sądu Rejestrowego do wprowadzenia w tym zakresie poprawek do Statutu. Wybrano Komitet Założycielski, głosami za - 114, przeciw - "0", wstrzymujących się - 2, w składzie:

1. Kazimierz BARCZYK - Kraków - Przewodniczący Rady
2. Andrzej CHOWANIEC - Bielsko-Biala -Przewod.Kom.Samorząd.
3. Roman BUCHTA - Krośno - Prezydent Miasta
4. Rudolf ZACZYŃSKI - Limanowa - Z-ca Burmistrza
5. Kazimierz POJNAŃSKI - Libiąż - Burmistrz
6. Teofil WOJCISZCZAKOWSKI -Bochnia- Burmistrz
7. Jan WIECZORKOWSKI - Rabka - Burmistrz
8. Tomasz LEHAR - Przeworsk - Przewodniczący rady
9. Paweł SULLIŃSKI - Karwaria Zebrzydowska - Przewod. Rady
10. Stanisław KOTARBA - Wadowice - Przewod.Kom.Oświaty
11. Zygmunt NOWAK - Dukla - Burmistrz

Działalność Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski (pierwotnie Stowarzyszenie Gmin Małopolskich) zapoczątkowana została zjazdem założycielskim w grudniu 1991 r. Wzięło w nim udział 148 gmin z terenu historycznej Małopolski. Na zjeździe tym przyjęta została uchwała programowa, a także statut regulujący m.in. zasady członkostwa i główne cele stowarzyszenia. 17 grudnia tegoż roku Sąd wydał postanowienie o wpisaniu SGM do rejestru stowarzyszeń. Tym samym stowarzyszenie oficjalnie zainauguowało swoją działalność. Obok publikujemy oryginalne dokumenty z tamtych czasów.

- 7 -

Komitet Założycielski odbył w przerwie posiedzenia i ukonstytuował się powierzając funkcję Przewodniczącego - Kazimierzowi BARCZYKOWI, Zastępcy - Andrzejowi CHOWANOWI i Romanowi BUCHTĄ.

Szczegółowy przebieg Zjazdu Założycielskiego zawiera stenogram obrad.

Protokół sporządziła
Elżbieta Lewińska

Przewodniczący obrad:

Załącznik nr 1

UCHWAŁA PROGRAMOWA STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI

Stowarzyszenie będzie konsekwentnie realizować zasadniczy cel Statutu, jakim jest dążenie do integracji oraz gospodarczego i kulturalnego rozwoju Gmin Małopolski. Fundamentem integracji są wspólne korzenie, tradycje i wiara. Te właśnie cechy oraz tolerancja charakterystyczne dla ludności zamieszkującej w Małopolsce będą podstawą działań integracyjnych gminy naszego Regionu.

Autentyczny rozwój gmin jest możliwy w oparciu o stosowanie czytelnych instrumentów gospodarczych. Stąd też ważnym problemem jest wypracowanie samorządnej polityki gospodarczej i finansowej gmin, która powinna uwzględniać w szerokim zakresie działania proekologiczne, rozwój rolnictwa i jego infrastruktury. Gminy będą współpracować w tworzeniu i funkcjonowaniu Instytucji finansowych, w tym Małopolskiego Banku Samorządowego. Prowadzenie polityki gospodarczej ułatwi stworzenie własnej grupy rzeczoznawców w zakresie prawa i ekonomii samorządowej. Podjęte zostaną działania na rzecz utworzenia wsiadki między gminami ze szczególnym uwzględnieniem promocji gmin typowo rolniczych.

Stowarzyszenie podejmie działania w celu tworzenia wspólnej bazy dla wymiany informacji i kształcenia kadr samorządowych.

Tradycje kulturalne występujące na obszarze Małopolski są bodźcem dla kreowania nowych wartości.

Ścisła z kulturą wiąże się problem edukacji, stąd też ważnym zadaniem gmin będzie zarówno edukacja w rozumieniu oświaty w szkołach wszystkich typów i szczebli (podtrzymanie rasei szkół wyższych), jak i szkolnictwo w zakresie administracji samorządowej. Stowarzyszenie będzie popierało tworzenie szkół wszelkich typów według lokalnych potrzeb. Zainicjowane zostaną działania na rzecz tworzenia nowych kierunków kształcenia odpowiadających potrzebom wolnego rynku.

Gminy zrzeszone w Stowarzyszeniu będą sprawowały tradycyjny w Małopolsce mecenat nad wychowaniem i kształceniem młodzieży szczególnie uzdolnionej, oraz nad szkolami artystycznymi. Powinnością wobec mieszkańców Małopolski jest kształtowanie społecznej aktywności dzieci i młodzieży w duchu poszanowania tradycji i demokracji.

- 16 -

- 8 -

W centrum uwagi Stowarzyszenia będzie zawsze pozostawał problem ochrony zdrowia. Dlatego też pilnym zadaniem pozostaje utworzenie Kaszy Chorych.

Rośnięcie i jego przyszły rozwój, którego struktura jest niespotykana w skali kraju, zostanie potraktowane ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania procesom bezrobocia, w tym agrarnego.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski widzi również potrzebę zdecydowanego rozwoju turystyki w oparciu o warunki naturalne i możliwości Regionu.

Konieczna są intensywne prace nad ukształtowaniem docelowego modelu samorządowego i terytorialnego Regionu Małopolski.

Działalność Stowarzyszenia na wszystkich polach powinna znaleźć ślad w wydawnictwach oraz działalności informacyjnej wszelkiego typu prowadzonej przez Stowarzyszenie. Jedyną przedsięwzięcia gmin należących do Stowarzyszenia ułatwi wymiana doświadczeń organizatorskich oraz unifikacja przepisów prawa miejscowego. Stowarzyszenie będzie popierało działania gmin zmierzające do współpracy z zagranicą, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy w ochronie środowiska - wymiany technologii i rozwiązań prawnych.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski nawiąże współpracę z Euroregionami. Mając świadomość, że przeszłość i przyszłość Małopolski związana jest z tradycją i przyszłością Europy, będziemy chcieli być w niej obecni, uwzględniając szczególnie kontakty ze Słowacją, Ukrainą i Węgrami, poprzez połączenia komunikacyjne i telekomunikacyjne.

- 15 -

Szanowni Państwo
Przewodniczący Rad Gmin
Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie

Wychodząc z założenia, że powstające Stowarzyszenie Gmin Małopolski na stanowiskach forum, na których wypracowywane są propozycje modelowych rozstrzygnięć problemów istotnych dla funkcjonowania samorządu terytorialnego proponujemy rozwiązanie podjęte przez Stowarzyszenie w pierwszej kolejności następujących zagadnień oraz o ewentualne uzupełnienie pożądanego zakresu tematycznego:

1. Problematyka budowy i funkcjonowania struktur zarządzania gminą i jednostkami organizacyjnymi podporządkowanymi radom gmin.
2. Udział w pracach legislacyjnych w zakresie:
  - finansów gmin,
  - II szczebla samorządu terytorialnego,
  - nowelizacji ustawy o samorządzie terytorialnym.
3. Systemu kształcenia kadr samorządowych.
4. Wypracowania jednolitego systemu komputeryzacji urzędów gmin (oszczęd. oprogramowania).
5. Zasada zasad funkcjonowania systemu zarządzania i finansowania w zakresie gazownictwa i energetyki.
6. Problematyka zarządzania drogami.
7. Współdziałanie w rozwiązaniach inwestycyjnych gospodarstw wodno-ściekowej w regionie.
8. Wypracowanie sposobów zagospodarowania i utylizacji odpadów komunalnych.
9. Podejmowanie inicjatyw służących turystycznemu i gospodarczemu ożywieniu regionu, w tym:
  - stworzenie regionalnego banku samorządowego,
  - stworzenie regionalnej, samorządowej kasy chorych,

- 2 -

- stworzenie regionalnego, samorządowego towarzystwa ubezpieczeń komunalnych,
- rozwój sieci telekomunikacyjnej,
- rozwój sieci dróg (autostrad),
- stworzenie sieci wymiany informacji o potencjalnych inwestorach i partnerach zagranicznych.

ad. 4.

Istniejący obecnie i praktykowany system zarządzania gminą, w tym jej jednostkami organizacyjnymi wymaga dostosowania do krytycznych zadań wynikających zarówno z teorii organizacji i zarządzania, jak i przeplót prawa oraz potrzeb, które niesie na sobą rzeczywistość.

Dlatego też koniecznym jest wypracowanie wariantowych modeli systemowych i wdrażanie ich w poszczególnych gminach.

W chwili obecnej rozpoczęte zarządzą Gminą Wieliczka.

Istnieje realna możliwość wykorzystania w najbliższym czasie tych doświadczeń do dalszych prac na rzecz gmin całego regionu.

ad. 2.

Kontynuowane są przez różne gminy prace nad projektami rozważań ustawowych dotyczących podstaw ustrojowych funkcjonowania samorządu. Wydaje się, że to właśnie gminy i ich przedstawiciele winni się w tym procesie głosu decydującego, dlatego też Stowarzyszenie powinno włączyć się w projektowanie ustaw dotyczących w szczególności finansowania gmin, II szczebla samorządu terytorialnego, nowelizacji ustawy o samorządzie terytorialnym.

ad. 3

Zakres kompetencji i obowiązków ciążących na gminie wymaga stwarzania spójnego i dalekosiędnego programu kształcenia kadr samorządowych w tym radnych, członków zarządów oraz pracowników samorządowych.

Stowarzyszenie docelowo winno dysponować placówką,

której zadaniem byłoby:

- kształcenie kadr samorządowych,
- prowadzenie prac badawczych i ich wdrażanie,
- prowadzenie doradztwa prawnego, działalności wydawniczej z zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego.

- 3 -

ad. 4

Proszony obecnie żywiołowo proces komputeryzacji gmin wymaga wypracowania jednolitego systemu w zakresie sprzętu komputerowego co pozwoli zapewnić w skali terytorialnej oraz ujednolicone oprogramowanie dostosowane do potrzeb samorządu. Stworzenie takiego systemu jest warunkiem niezbędnym do dalszych prac nad połączeniem gmin (poszczególnych ośrodków) w kompatybilną sieć.

ad. 5

Istniejący obecnie system zarządzania gazownictwem i energetyką jest sprzeczny z interesami samorządu terytorialnego. Należy zmienić zasady inwestowania, finansowania oraz zarządzania (dysponowania) infrastrukturą w tym zakresie. Funkcjonujące obecnie struktury państwowe są typowym przykładem inercji działania monopolu resortowego bez uwzględnienia zasad gospodarki rynkowej.

ad. 6

Funkcjonujący model zarządzania drogami (krajowymi, wojewódzkimi) spowodował w praktyce bałagan kompetencyjny oraz poważne opóźnienia w procesie komunalizacji śmieci. Wymaga to dokonania przebudowy generalnej całego ustawodawstwa w tym zakresie, w sposób uwzględniający interes samorządu.

ad. 7

Gospodarka wodno-ściekowa w regionie jest jednym z najbardziej opóźnionych elementów infrastruktury technicznej w regionie. Wieloletni proces inwestycji wodociągowych bez jednoczesnego wyposażenia w kanalizację i oczyszczalnie ścieków doprowadził do degradacji środowiska. Koniecznym jest współdziałanie gmin i województwa w określeniu priorytetowych inwestycji oraz wspólne gospodarowanie środkami na te cele.

ad. 8

Problemy składowania i utylizacji odpadów komunalnych jest wspólny dla wszystkich gmin w regionie. Składowanie odpadów tradycyjną metodą na dalszą sieć jest niemożliwe z uwagi na brak terenów pod wysypiska śmieci. Wprowadzenie innych nowoczesnych technologii wymaga dużych nakładów finansowych i inwestycyjnych. Tylko przedsiębiorstwa (inwestycje) podejmowane przez więcej niż jedną lub kilka gmin mają praktyczną szansę realizacji. Stowarzyszenie winno podjąć się próby rozwiązania tego problemu.

- 4 -

ad. 9.

Dla realizacji zadań ciążących na gminach niezbędne jest podejmowanie takich inicjatyw gospodarczych, które mogą stanowić dodatkowe źródła dochodów budżetów gmin, a jednocześnie rozwiązywać potrzeby mieszkańców.

- a. Bank Samorządowy - to nie tylko dywidenda, ale obsługa kredytów zagranicznych oraz instytucja, której celem ma być udzielanie gwarancji kredytowych.
- b. Regionalna Samorządowa Kasa Chorych (inicjatywa Sejmiku Samorządowego Województwa Tarnobrzelskiego) - ma to być towarzystwo ubezpieczeniowe dla mieszkańców regionu, którego udziałowcami byłoby gminy regionu.
- c. Regionalne Samorządowe Towarzystwo Ubezpieczeń Komunalnych - celem byłoby ubezpieczenie majątku gmin a innymi od następstw nieprzewidzianych wypadków (powódź, pożary itp.).
- d. Rozwój sieci telekomunikacyjnej oraz drogowej jest warunkiem podstawowym do tworzenia podmiotów gospodarczych i operatywności ich działania. Sieć telekomunikacyjna jest również bazą wyjściową dla tworzenia połączeń komputerowych.
- e. Obecnie brak jest koordynacji wymiany informacji pomiędzy gminami o kontaktach zagranicznych, o potencjalnych inwestorach, partnerach handlowych. Stworzenie takiego banku informacji ("biuro informacyjne dla gmin") dałoby możliwość skutecznego wykorzystania przez zainteresowane gminy tych kontaktów, którymi nie są zainteresowani bezpośredni adresaci ofert.

Przedstawione powyżej w sposób bardzo skrótowy i schematyczny problemy, które mogłyby stanowić zakres zadań (prac) Stowarzyszenia są oczywiście niekompletne i wymagają zarówno uzupełnienia jak i uszczegółowienia.

Dlatego też prosimy o podjęcie dyskusji na ten temat.

Kazimierz Kuczyński

20 lat Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

10 grudnia 2011 r. minęło 20 lat od Zjazdu Założycielskiego Stowarzyszenia Gmin Małopolski, który odbył się w dniu 10 grudnia 1991 r. w Sali Obrad Rady Królewskiego Miasta Krakowa z udziałem przedstawicieli 148 gmin z terenu 9 województw historycznej Małopolski. Podczas Zjazdu podjęto m.in. uchwałę Programową SGM, w której określono, że: „Stowarzyszenie będzie konsekwentnie realizować zasadniczy cel Statutu, jakim jest dążenie do integracji oraz gospodarczego i kulturowego rozwoju Gmin Małopolski. Fundamentem integracji są wspólne korzenie, tradycja i wiara. Te właśnie cechy oraz tolerancja charakterystyczna dla ludności zamieszkałej w Małopolsce będą podstawą działań integrujących gminy naszego Regionu. (...) Stowarzyszenie Gmin Małopolski nawiąże współpracę z Euroregionami. Mając świadomość, że przeszłość i przyszłość Małopolski związana jest z tradycją i przyszłością Europy, będziemy chcieć być w niej obecni (...)”

Trzy ustawy z 8 marca 1990 r., umożliwiły powołanie do życia samorządowych wspólnot mieszkańców, wyposażonych we własną reprezentację, pochodzącą z demokratycznych wyborów – pierwszych w powojennej Polsce wolnych wyborów 27 maja 1990 r. Wybrani tą drogą reprezentanci stali się pionierami w reformowaniu państwa na poziomie lokalnym. Z idei i walki „Solidarności” narodziła się Samorządna Rzeczpospolita, której przedstawiciele – przez kolejnych 20 lat – kładli podwaliny pod budowę społeczeństwa obywatelskiego, którego jednym z pierwszych przejawów było powołanie Stowarzyszenia Gmin Małopolski.

Celem Stowarzyszenia jest nadal rozwijanie i umacnianie kulturalnych i gospodarczych więzi oraz współpracy wśród mieszkańców i instytucji regionu, a także promocja Małopolski w kraju i zagranicą. Od 20 lat Stowarzyszenie organizuje współpracę, samorządów gminnych, a od 12 lat powiatowych i samorządu Województwa Małopolskiego, a także reprezentuje wobec rządu i parlamentu, zabierając głos w najistotniejszych dla samorządu kwestiach.

Stowarzyszenie współuczestniczyło w przygotowaniu podstaw prawnych reformy powiatowej i wojewódzkiej. SGiPM wspiera działania samorządów na rzecz poprawy infrastruktury transportowej, pozyskiwania środków z UE oraz strategii rozwoju regionu. Konsekwentnie zabiega o promocję walorów Małopolski, w tym turystycznych, z budowaną od przez wieki tożsamością kulturową, społeczną, religijną.

Stowarzyszenie było również jednym z inicjatorów powołania Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP – największej regionalnej organizacji samorządu

terytorialnego w Polsce, z siedzibą od 1996 roku w Krakowie, która w 20. podobnych do SGiPM regionalnych związkach i stowarzyszeniach skupia 1000 gmin, powiatów i województw.

SGiPM wspólnie z Federacją utworzyło w Krakowie Małopolskie Regionalne Centrum Informacji Europejskiej, w którym od 12 lat prowadzone są nieodpłatne konsultacje i pomoc doradczą akredytowanych przy MRCIE doradców ds. funduszy europejskich, legitymujących się doświadczeniem w przygotowywaniu wniosków, biznesplanów i studiów wykonalności oraz skutecznym pozyskiwaniem dotacji z funduszy europejskich.

SGiPM wydaje kolorowy kwartalnik „Wspólnota Małopolska” – pismo Prezydentów, Starostów, Burmistrzów, Wójtów, Radnych i pracowników samorządowych. Stowarzyszenie opublikowało ponad 50 wydawnictw (podręczników, informatorów, albumów, poradników szkoleniowych). Są one bezpłatnie kolportowane wśród samorządowców i osób zainteresowanych.

Stowarzyszenie zorganizowało również ponad 150 bezpłatnych konferencji oraz tyle samo szkoleń i seminariów samorządowych mających na celu przede wszystkim podnoszenie wiedzy, umiejętności kadr samorządowych.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski zabiega o dalszą decentralizację władzy publicznej i dostosowanie jej do nowych wyzwań w związku ze zmianami społecznymi, gospodarczymi i technologicznymi w obecnym świecie. Kluczową rolę w tym procesie będą odgrywały samorządy terytorialne, a ich profesjonalizm będzie ważnym czynnikiem sukcesu w budowaniu sprawnego, przyjaznego obywatelom państwa. W tym roku aktywnie włączyliśmy się w prace konsultacyjne nad inicjatywą ustawodawczą Prezydenta RP projektem Ustawy „o wzmocnieniu udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw”. Ten przekazywany do Sejmu RP projekt, może być III etapem reformowania polskiego samorządu terytorialnego i pogłębiania demokracji.

Nowe regulacje proponowanej ustawy obejmują trzy zasadnicze obszary:

- I. Zwiększenie udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego;
- II. Wsparcie współpracy pomiędzy gminami, powiatami i województwami;
- III. Usunięcie barier w rozwoju i funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności wyraźne podkreślenie samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych.

Jako samorządowcy uważamy, że konieczne jest stworzenie nowych form i sposobów działania samorządu terytorialnego, adekwatnych do zachodzących w społeczeństwie zmian, dostosowanie ich do zakorzenionej już, po 20 latach demokracji, świadomości obywateli, tak aby jak najpełniej realizowały one oczekiwania społeczeństwa – indywidualnych obywateli oraz wspólnot lokalnych i regionalnych.

Jako przewodniczący RMK zainicjowałem powołanie Stowarzyszenia Gmin Małopolski, dzisiaj dzielę się satys-

fakcją z tysiącami samorządowców wszystkich kadencji i Małopolanami z ważnych przemian w 182 gminach i 21 powiatach i wielkiego rozwoju naszej pięknej Małopolski.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Stowarzyszenia
Gmin i Powiatów Małopolski

Kraków, 10 grudnia 2011 r.

Spadkobiercy Wincentego Witosa

Poznaliśmy najpopularniejszych wójtów i burmistrzów Małopolski w 2011 r. wybranych w konkursie organizowanym przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski oraz Gazetę Krakowską. Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród odbyło się podczas uroczystej gali w teatrze im. J. Słowackiego w Krakowie. 10 wójtów otrzymało kapelusze Wincentego Witosa, a 5 burmistrzów – honorowe insygnia.

Nagrody wręczali: **Bernadetta Podlińska**, prezes Polska-prasa o. Prasa Krakowska, **Kazimierz Barczyk**, przewodniczący Sejmiku i Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski oraz członek Zarządu Województwa Małopolskiego **Stanisław Sorys**.

O zaszczytny tytuł najpopularniejszego wójta walczyło w tym roku 85 włodarzy gmin. Wybrano 10, którzy zdobyli największą ilość głosów: **Marek Jamborski** (Kocmyrzów-Luborzyca), **Marian Zalewski** (Szczurowa), **Leszek Skowron** (Korzenna), **Elżbieta Burtan** (Zabierzów), **Tadeusz Wójtowicz** (Wielka Wieś), **Marcin Kiwior** (Skrzyszów), **Antoni Karlak** (Jabłonka), **Tomasz Gromala** (Lipnica Murowana), **Stanisław Gawęda** (Krościenko nad Dunajcem) oraz **Jan Kulig** (Łapanów)

Do walki o tytuł najpopularniejszego burmistrza stanęło 47 burmistrzów. Honorowymi insygniami oraz dyplomami zostało odznaczonych pięciu gospodarzy miast: **Dariusz Reško** (Krynica-Zdrój), **Marcin Pawlak** (Dobczyce), **Jan Golba** (Muszyna), **Artur Koziół** (Wieliczka) oraz **Grzegorz Niezгода** (Szczawnica).

Otwierając finałową galę plebiscytu redaktor naczelny Gazety Krakowskiej **Tomasz Lachowicz** przypomniał, że plebiscyt na wójta roku organizowany jest od 12 lat. – *To pokazuje, jak silnie wpisał się w pejzaż społeczny Małopolski – mówił Tomasz Lachowicz. – Wójtów musimy oceniać każdego dnia, nie tylko co 4 lata w wyborach. Ten plebiscyt jest fragmentem tych ocen – podkreślił. Nawiązał także do faktów historycznych i roli wójta w średniowieczu, kiedy to obowiązkiem jego*

było jak zacytował „codzienne do ratusza się schodzić i dobra wszelkiego bronić”. – *Dziś taki właśnie wysiłek i osiągnięcia nagradzamy w plebiscycie – dodał.*

Kazimierz Barczyk, przewodniczący Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski przywołał z kolei osobę Wincentego Witosa, trzykrotnego premiera II Rzeczypospolitej i wójta podtarnowskich Wierchosławic, który jest patronem plebiscytu.

Przewodniczący życzył samorządowcom ducha walki na nadchodzące trudne czasy kryzysu – kiedy to – jak dodał – trzeba będzie być jeszcze bardziej skutecznym w swoim działaniu i publicznej służbie. Zaproponował, by w kolejnej edycji plebiscytu rozważyć możliwość wyboru, oprócz wójtów i burmistrzów – także starostów. Jego zdaniem stanowiłoby to dobry impuls do dyskusji na temat modelu wyboru starostów.

Członek Zarządu Stanisław Sorys wyliczał sukcesy gospodarzy małopolskich gmin. – *Krynica modernizuje pijalnię wód, wójt Zalewski pokazał w czasie powodzi jak można sprawić, by mieszkańcy czuli się bezpiecznie, a Skrzyszów podejmuje się budowy pierwszego w Małopolsce zbiornika małej retencji. Jesteście innowatorami w rozwiązywaniu problemów mieszkańców – nie szczędził pochwał małopolskim samorządowcom Stanisław Sorys.*

– *Bez wątplenia jesteście najlepszymi samorządowcami w całej Małopolsce, a ten plebiscyt daje szansę pokazania, że doceniamy was za to. Małopolska jest tak silna jak silne są nasze samorządy. Życząc dalszej satysfakcji z waszej służby i oby te wyróżnienia was uskrzydlały zwłaszcza teraz w dobie kryzysu – dodał.*

Wyróżnieni samorządowcy zgodnie podkreślali, że swoją pracę traktują jako służbę publiczną, a przyznany tytuł jako mobilizację do podejmowania dalszego wysiłku. Uroczyste wręczenie wyróżnień, które odbyło się w Teatrze im. J. Słowackiego, uświetnił występ góralskiej kapeli „Białopotoczanie” z Krościenka nad Dunajcem.

Człowiek Roku Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP 2011

Prymas Senior Kardynał Józef Glemp

w 30. rocznicę rozpoczęcia swojej posługi prymasowskiej, w uznaniu zasług dla Polski, za „niezlomne przewodnictwo nad Kościołem w kraju narażonym przez władze na wewnętrzną wojnę” oraz za inicjowanie i wspieranie wraz z Ojcem Świętym Janem Pawłem II ruchu „Solidarność”.

Hanna Suchocka

Pani premier, minister sprawiedliwości, ambasador RP w Watykanie i prof. Papieskiej Akademii Nauk Społecznych, za działalność polityczną na rzecz odrodzonej Polski, demokracji i praw człowieka przy zachowaniu chrześcijańskiej wrażliwości i nauki społecznej Kościoła.

Małopolanin Roku 2011

Prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz

Uczony światowej sławy, trzykrotny rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, prezes krakowskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk, Doktor Honoris Causa 12 krajowych i zagranicznych uniwersytetów. Pionier polskiej szkoły biocybernetyki, automatyki i informatyki. Tytuł przyznany w uznaniu dorobku naukowego i osiągnięć.

Igor Mitoraj

Światowej sławy artysta rzeźbiarz, którego dzieła zdobią najbardziej prestiżowe kolekcje. Uczeń Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, mistrz „wielkiego formatu”, łączący tradycje antyku ze współczesnością. Tytuł przyznany w uznaniu twórczości oraz dorobku artystycznego.

Uchwała Zarządu SGiPM z dnia 9 stycznia 2012 r. w sprawie zorganizowania Świątowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2015 r.

Zarząd Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski popiera oraz zwraca się do Samorządów Krakowa i Małopolski o zdecydowane wsparcie starań Metropolity Krakowskiego Kardynała Stanisława Dziwisza, zmierzających do zorganizowania w Krakowie Świątowych Dni Młodzieży w 2015 roku.

Organizacja w Małopolsce Świątowych Dni Młodzieży – spotkania w którym cyklicznie uczestniczy młodzież z całego świata (ostatnie ŚDM to ok. 2 mln ludzi z 193 krajów) – byłaby ukoronowaniem drogi, jaką przemierzamy od kilku lat, utrwalając pamięć oraz wiedzę o wyjątkowych związkach Jan Pawła II Wielkiego z ziemią rodzinną. Duchowy testament pozostawiony nam przed 10 laty, podczas ostatniej pielgrzymki do Ojczyzny nie został jeszcze wypełniony.

Inwestycja w organizację spotkania dla około 2 mln młodzieży to także budowanie kapitału turystycznego, które będzie procentowało w przyszłości wzmacniając Małopolskę, jako lidera turystyki oraz centrum pielgrzymkowe światowego formatu, to inwestycja w przyszłość naszego regionu.

Małopolska ze swoimi sanktuariami i szlakami pielgrzymkowymi oraz krakowskie Łagiewniki z Sanktuarium Miłosierdzia Bożego i Centrum Jana Pawła II to ogromny, jeszcze nie zagospodarowany wzorem państw zachodnich, unikatowy kapitał turystyczny w wymiarze polskim, europejskim i światowym. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego do 2020 r. oraz strategię lokalne wskazują na turystykę pielgrzymkową i religijną, jako jedne z najbardziej obiecujących segmentów, mających szczególny potencjał w turystyce na terenie naszego regionu.

Oprócz korzyści materialnych nie do przecenienia są możliwości, jakie Świątowe Dni Młodzieży dają w sferze budowania wizerunku regionu i całego kraju. W ten sposób możemy pokazać siłę oraz bogactwo duchowe Polski, zbudowane na fundamentach chrześcijańskich wartości. Jest to niezwykła sposobność promocji dobra w czasach zagrożeń oraz powszechnej niepewności losu. Można powiedzieć, że podejmując taki wysiłek Kraków, Małopolska i Polska mogą przyczynić się do odbudowy w Europie kapitału zaufania i solidarności, a przez młodzież, nadziei i optymizmu.

Takiej promocji i reklamy na światową skalę małopolskich miast i gmin nie da się kupić za żadne pieniądze.

Organizacja Świątowych Dni Młodzieży to wielkie wyzwanie, które wspólnie powinniśmy podjąć. Dlatego Zarząd Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski prosi władze samorządowe Krakowa oraz Województwa Małopolskiego o przygotowanie planu wsparcia inicjatywy Metropolity Krakowskiego w tych wszystkich obszarach, gdzie taka pomoc może być użyteczna.

Uchwała Zarządu SGiPM z dnia 9 stycznia 2012 r. w sprawie rozwoju w Małopolsce turystyki pielgrzymkowej i religijnej

Zarząd Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski uznaje potrzebę podjęcia wspólnych działań środowisk samorządowych, naukowych, branży turystycznej, organizacji pozarządowych we współpracy z środowiskami religijnymi dla podwojenia – z 2,5 mln do 5 mln – do 2020 roku turystów religijnych i pielgrzymów przyjeżdżających do Krakowa i Małopolski. Takim miejscem dyskusji i omawiania programów, projektów może być Małopolskie Forum Turystyki Pielgrzymkowej i Religijnej zainicjowane 21 czerwca 2011 na konferencji SGiPM „Dziedzictwo Jana Pawła II Wielkiego w projektach edukacyjnych, promocyjnych i turystycznych Krakowa i Małopolski”.

Wydarzenie minionego 2011 roku pokazują, jak wielkim potencjałem w zakresie tego segmentu turystyki dysponuje Kraków oraz Małopolska. Wielowiekowa tradycja, niezwykła mapa miejsc kultów religijnych o znaczeniu europejskim i światowym, żywa tradycje oraz dziedzictwo pontyfikatu Jana Pawła II Wielkiego sprawiają, że jesteśmy regionem o absolutnie unikalnych możliwościach na naszym kontynencie. Ten potencjał nadal wykorzystywany jest tylko w ograniczonym zakresie.

Kilka ostatnich lat było czasem licznych inicjatyw, podejmowanych przez różne środowiska czy instytucje. Przyczyniły się one do zwiększenia ruchu w sferze turystyki pielgrzymkowej i religijnej. Pojawiły się także bardziej skoordynowane, choć niewystarczające działania promocyjne czy organizacyjne, zmierzające do budowania nowego produktu turystycznego. Rok beatyfikacji Jana Pawła II nie został zmarnowany, lecz rozpoczęte wówczas starania wymagają energicznej kontynuacji. Niezbędne jest silniejsze połączenie aktywności wielu podmiotów, ukierunkowanej na jasno wskazane cele. Doświadczenie innych regionów Europy o znacznie mniejszym potencjale, których świeckie władze wykorzystały do tego celu m.in. fundusze UE (np. Santiago de Compostela) wskazuje, że przez wspólną strategię, a także jej konsekwentną realizację możliwe jest w ciągu

niespełna dekady, podwojenie liczby pielgrzymów. Nie ma żadnych powodów, aby w Małopolsce nie można było także osiągnąć podobnych rezultatów. Działania takie są zgodne z uchwaloną niedawno Strategią Województwa Małopolskiego.

Biorąc pod uwagę te uwarunkowania, Zarząd Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski deklaruje potrzebę stworzenia przy Stowarzyszeniu otwartej płaszczyzny współpracy dla budowy strategii regionalnej w zakresie rozwoju turystyki pielgrzymkowej i religijnej. Taki zespół, składający się z ekspertów, przedstawicieli branży turystycznej, środowisk kościelnych oraz świeckich ze szczególnym uwzględnieniem samorządów terytorialnych nie będzie wchodził w kompetencje, czy powiełał działań odpowiednich organów, instytucji. Jego funkcjonowanie ma stanowić kontynuację prac, zapoczątkowanych w czerwcu 2011 r. roku przez interdyscyplinarną konferencję na temat szans rozwoju turystyki pielgrzymkowej w naszym regionie, która z inicjatywy SGiPM skupiła środowiska i osoby zainteresowane tą problematyką.

Będzie to także odpowiedź na coraz częstsze głosy opinii publicznej, przypominające o szansach, jakie mamy obecnie w tej sferze. Forum powinno stać się zapleczem eksperckim, pozwalającym na systematyczną, powiązaną z bieżącymi działaniami pracę na projektami rozwoju turystyki pielgrzymkowej i religijnej w całej Małopolsce.

Stanowisko SGiPM z dnia 19 stycznia 2012 r. w sprawie planowanych zmian w ustawie o finansach publicznych

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski sprzeciwia się proponowanym przez ministra finansów zmianom w ustawie o finansach publicznych, szczególnie dotyczących obniżenia deficytu sektora samorządowego (liczonego włącznie z samorządowymi osobami prawnymi) od 2014 r. do poziomu określonego kwotowo na 8 mld zł. Takie zmiany sparaliżują rozwój jednostek samorządu terytorialnego, m.in. poprzez drastycznie obniżenie możliwości absorpcyjnych funduszy UE na lata 2014–2020.

Wcześniej nieuwzględniane w negocjacjach włączenie do obliczania deficytu samorządowych osób prawnych i kwotowe ustalenie limitu deficytu na poziomie 8 mld zł, to zmniejszenie nie z 1,2% do 0,8% PKB (proponowane przez ministerstwo zmniejszenie o 0,4% PKB), ale nawet do 0,6% PKB (deficyt sektora samorządowego w 2010 r. wyniósł 1,2%, wcześniej proponowany limit 0,8% PKB w liczbach z 2010 daje kwotę 11,3 mld zł).

Uważamy, że górna wysokość deficytu podsektora samorządowego powinna być ustalona jako 1% prognozowanego PKB – zgodnie z przybliżonym stosunkiem wydatków sektora rządowego i samorządowego, który w 2010 r. wyniósł 1:2 (wydatki z budżetu państwa 294,9 mld zł, wydatki samorządów 177,8 mld zł).

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski postuluje odstąpienie przez Ministerstwo Finansów od określania górnej wysokości deficytu podsektora samorządowego w sposób kwotowy, podczas gdy limity dla sektora rządowego określane są procentowo w stosunku do wysokości osiągniętego PKB. Takie regulacje mogą spowodować niesprawiedliwą sytuację, gdy wraz ze wzrostem PKB możliwość zadłużania samorządów pozostanie na takim samym poziomie (realnie spadnie), gdy z drugiej strony limit zadłużenia rządowego będzie mógł wzrosnąć.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski jest również przeciwnie arbitralnemu wprowadzaniu różnych ograniczeń (limitów) dla poszczególnych JST, co powoduje zanik przejrzystości oraz w skrajnych przypadkach może nasuwać podejrzenia o upolitycznienie poszczególnych decyzji.

V Konkurs na Najlepszą Stronę Internetową Powiatów, Gmin i Sołectw w Małopolsce

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski od 2007 roku organizuje Konkurs na Najlepszą Stronę Internetową jednostek samorządowych w Małopolsce.

Celem konkursu jest promowanie tworzenia przez samorządy w Województwie Małopolskim własnych stron internetowych, propagowanie ich walorów funkcjonalnych i estetycznych, tworzenie otwartego społeczeństwa informacyjnego z wolnym dostępem do rzetelnej informacji, ułatwienie komunikacji na linii obywatel – Urząd oraz promowanie wiedzy na temat sołectw, gmin, powiatów, regionu, działania ze szczególnym uwzględnieniem walorów kulturowych, turystycznych oraz gospodarczych.

Przy ocenie brane są pod uwagę kryteria: informacyjne, estetyczne, funkcjonalne i techniczne. Ocenie podlegać będą tylko strony zgłoszone poprzez ankietę zgłoszeniową dostępną na stronie internetowej SGiPM.

Termin nadsyłania ankiet upływał 30 marca b.r.

Stowarzyszenie wybrało władze na nową kadencję

Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski udzieliło absolutorium ustępującemu Zarządowi Stowarzyszenia i wybrało władze na nową kadencję. Przewodniczącym Zarządu ponownie wybrano Kazimierza Barczyka – Przewodniczącego Sejmiku Województwa Małopolskiego (jednogłośnie w tajnym głosowaniu), a Członkami Zarządu SGiPM zostali:

- Robert Choma – Prezydent Przemyśla, Wiceprzewodniczący SGiPM
- Kazimierz Fudala – Wójt Rzepiennika Strzyżewskiego, Wiceprzewodniczący SGiPM
- Bogusław Kośmider – Przewodniczący Rady Miasta Krakowa, Wiceprzewodniczący SGiPM
- Zofia Oszacka – Wójt Lanckorony, Wiceprzewodniczący SGiPM
- Ryszard Ścigała – Prezydent Tarnowa, Wiceprzewodniczący SGiPM
- Marek Fryźlewicz – Burmistrz Nowego Targu, Sekretarz Zarządu SGiPM
- Elżbieta Achinger – Radna Województwa Małopolskiego, Skarbnik SGiPM
- Marian Cycoń – Burmistrz Starego Sącza
- Ewa Filipiak – Burmistrz Wadowic
- Jerzy Gwiżdż – Zastępca Prezydenta Nowego Sącza
- Henryk Juszczyk – Zastępca Prezydenta Bielska-Białej (przedstawiciel woj. śląskiego)
- Witold Kochan – Burmistrz Gorlic
- Witold Morawiec – Wójt Olesna
- Kazimierz Olearczyk – Wójt Bolesławia
- Andrzej Potępa – Starosta Brzeski
- Stanisław Rybak – Wójt Koszyc
- Adam Samborski – Wójt Raławic
- Andrzej Saternus – Burmistrz Chełmka
- Wacław Szarek – Burmistrz Sędziszowa (przedstawiciel woj. świętokrzyskiego)

Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali:

- Dariusz Rzepka – Burmistrz Olkusza, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej SGiPM
- Tadeusz Brzuchacz – Wiceprzewodniczący Rady Gminy Zabierzów
- Czesław Orliński – Radny Miasta i Gminy Szczekociny
- Wojciech Pogan – Radny Miasta i Gminy Krzeszowice
- Jan Rychlik – Burmistrz Alwerni
- Jan Sipiior – Burmistrz Szczucina
- Grzegorz Wawryka – Burmistrz Brzeska

Walne Zebranie Członków SGiPM
Kraków, 28 czerwca 2011 r.

Zarząd SGiPM

Kazimierz Barczyk
Przew. Sejmiku Woj. Małopolskiego
Przewodniczący SGiPM

Robert Choma
Prezydent Przemysła
Wiceprzewodniczący SGiPM

Kazimierz Fudala
Wójt Rzepiennika Strzyżewskiego
Wiceprzewodniczący SGiPM

Bogusław Kośmider
Przewodniczący Rady Miasta Krakowa
Wiceprzewodniczący SGiPM

Zofia Oszacka
Wójt Lanckorony
Wiceprzewodniczący SGiPM

Ryszard Ściagała
Prezydent Tarnowa
Wiceprzewodniczący SGiPM

Marek Fryźlewicz
Burmistrz Nowego Targu
Sekretarz Zarządu SGiPM

Elżbieta Achinger
Radna Woj. Małopolskiego
Skarbnik SGiPM

Marian Cycoń
wybrany jako
Burmistrz Starego Sącza

Ewa Filipiak
Burmistrz Wadowiec

Jerzy Gwiżdż
Zastępca Prezydenta
Nowego Sącza

Henryk Juszczyk
Pełnomocnik Prezydenta
Bielska-Białej

Witold Kochan
Burmistrz Gorlic

Witold Morawiec
Wójt Olesna

Kazimierz Olearczyk
Wójt Bolesławia

Andrzej Potępa
Starosta Brzeski

Stanisław Rybak
Wójt Koszyc

Adam Samborski
Wójt Raclawic

Andrzej Saternus
Burmistrz Chełmka

Wacław Szarek
Burmistrz Sędziszowa

Komisja Rewizyjna SGiPM

Dariusz Rzepka
Burmistrz Olkusza
Przewodniczący Komisji Rewizyjnej SGiPM

Tadeusz Brzuchacz
Wiceprzewodniczący Rady Gminy
Zabierzów

Czesław Orliński
Radny Miasta i Gminy
Szczekociny

Wojciech Pogan
Radny Miasta i Gminy
Krzyszowice

Jan Rychlik
Burmistrz Alwerni

Jan Sipiør
Burmistrz Szczucina

Grzegorz Wawryka
Burmistrz Brzeska

Zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych

Aby umożliwić mieszkańcom pozbywanie się odpadów wielkogabarytowych o nietypowym kształcie i wielkości oraz ograniczyć zjawisko powstawania dzikich wysypisk na terenie miasta, Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Krakowie wprowadziło odrębny system zbiórki odpadów wielkogabarytowych.

**MPO
KRAKÓW**
Istnieje od 1906 roku

W 2004 roku po raz pierwszy została przeprowadzona Akcja Wystawka w jednej z krakowskich dzielnic, której celem było umożliwienie i zmobilizowanie mieszkańców do pozbywania się odpadów nietypowych i zmniejszenie tym samym zjawiska powstawania dzikich wysypisk śmieci. W 2006 roku Akcją Wystawka objęto cały Kraków, dokonując jej podziału na Wystawkę Chodnikową (domy jednorodzinne i kamienice), Wystawkę Kontenerową oraz Wystawkę w spółdzielniach mieszkaniowych i administratorów nieruchomości (osiedla). W maju 2009 roku Wystawka „Chodnikowa” przekształciła się w Wystawkę „Przydomową”, skierowaną do klientów zabudowań jednorodzinnych, bardziej spersonalizowaną i przyjazną klientom, którzy sami zgłaszają potrzebę usunięcia wielkich gabarytów telefonicznie, mailowo, pocztą lub osobiście (nie jest już narzucony ścisły harmonogram i trasy wywozu). Wywóz odbywa się w okresie od kwietnia do grudnia, w każdej dzielnicy dwa razy w roku. Klient ma też obowiązek pozostawić wielkie gabaryty na terenie swojej posesji, a nie jak było dotychczas, wystawić poza jej granice. Wystawka u dużych zarządców nieruchomości odbywa się w ter-

minach określonych w warunkach zawartych umów. W takim samym systemie prowadzona jest zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Od czerwca 2010 roku zebrane w ten sposób odpady kierowane są do nowo wybudowanego zakładu demontażu odpadów wielkogabarytowych i odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych objętego Projektem „Gospodarka odpadami stałymi w Krakowie, Etap I” współfinansowanym z Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Został on wybudowany na terenie bazy Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania Spółka z o.o. w Krakowie, przy ulicy Nowohuckiej 1.

Zakład demontażu odpadów to miejsce zbierania, gromadzenia, wytwarzania (w tym przetwarzania) i odzysku odpadów w procesie rozdrabniania i demontażu odpadów wielkogabarytowych, odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych, a także rozdrabniania opon. Całość zakładu stanowi hala produkcyjna wykonana w konstrukcji stalowej wraz z adaptowanymi dla potrzeb stacji pomieszczeniami garażowymi o łącznej powierzchni użytkowej

6635 m². Do zakładu kierowane są głównie odpady odbierane od mieszkańców Krakowa w ramach obowiązującego w mieście systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz odpady przywożone bezpośrednio przez mieszkańców.

Przyjęte rozwiązania techniczne dla zakładu gwarantują, że pomimo iż mamy tutaj do czynienia również z odpadami niebezpiecznymi, nie stanowi on zagrożenia dla ludzi i środowiska naturalnego. Ściany i dach zakładu demontażu odpadów wielkogabarytowych posiadają izolację dźwiękochłonną, a posadzka w całym zakładzie jest posadzką przemysłową szklaną. Instalacja wentylacji w zakładzie demontażu dostosowana została do zapylenia z którym mamy do czynienia podczas rozdrabniania odpadów wielkogabarytowych. Nad rozdrabniarkami, które są głównym źródłem zapylenia zastosowano okapy. Powietrze znad okapów wentylatorami tłoczne jest przez baterie (zestawy) filtrów workowych.

W zakładzie demontażu odpadów wielkogabarytowych zainstalowane zostały trzy linie technologiczne:

– **linia do mechanicznego rozdrabniania odpadów wielkogabarytowych** takich jak: meble, drewno, tworzywa sztuczne itp. w celu wyprodukowania paliwa alternatywnego, które jest doskonałym zamiennym paliwem stosowanym w cementowniach do produkcji cementu. Jedna tona paliwa alternatywnego może zastąpić 700–800 kg węgla kamiennego. Podawane na linię odpady kierowane są do rozdrabniarki wstępnej, gdzie rozdrabniane są do wymiarów około 30 cm. Następnie odpady przenośnikami taśmowymi kierowane są do rozdrabniarki końcowej, która pozwala na rozdrobnienie odpadów do frakcji 30 mm. Nad tymi przenośnikami zabudowane są separatory metali żelaznych i nieżelaznych. Przed rozdrabniarką końcową zabudowany został separator powietrzny zabezpieczający ją przed uszkodzeniem odpadami twardymi jak np. kamienie. Ostatnim elementem linii mechanicznego rozdrobnienia jest urządzenie do załadunku kontenerów.

Nad linią mechanicznego rozdrabniania odpadów zainstalowany został system wyciągów wentylacyjnych i filtrów workowych ograniczających zapylenie hali.

– **linia do ręcznego demontażu odpadów** przeznaczona jest do demontowania (rozbiegania na elementy) odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych. Do tego celu przewidziane są dwa ciągi taśmociągów transportowych rolkowych o różnej szerokości rolek (600 i 1000 mm), wzdłuż których znajdują się stanowiska (stoły) wyposażone w szafki z kompletem narzędzi niezbędnych do demontażu. Ponieważ do tej grupy odpadów zaliczają się również zużyte urządzenia chłodnicze, linia wyposażona jest w stanowisko do odsysania freonu i oleju sprężarkowego. Urządzenia te w pierwszej kolejności poddawane są procesowi odsysania freonu z agregatów. Wraz z freonem odsysany jest olej sprężarkowy. Oba te czynniki gromadzone są w odrębnych butlach. Zarówno freon, jak i olej przekazywane będą do regeneracji i odzysku firmom posiadającym właściwe pozwolenia na tego typu działalność. Pracownicy obsługujący to stanowisko posiadają odpowiedni certyfikat upoważniający ich do pracy z tzw. substancjami kontrolowanymi, do których zalicza się freon.

Z odpadów zawierających elementy niebezpieczne w pierwszej kolejności usuwane muszą być materiały niebezpieczne lub części składowe, tj. zawierające rtęć, baterie i akumulatory, kineskopy, płytki obwodów drukowanych, wkłady drukujące itp., a następnie odzyskiwane zawarte w tych odpadach metale, szkło, tworzywa sztuczne itp. Demontaż ręczny wykonywany jest przy użyciu podstawowych narzędzi i przyrządów takich jak klucze, wkrętaki ręczne i elektryczne, wiertarki, śrubokręty, nożyce hydrauliczne do cięcia blach itp.

– **linia do rozdrabniania opon samochodowych**, gdzie zużyte opony samochodowe poddawane są rozdrobnieniu (pocięciu na mniejsze elementy) za pomocą stacjonarnych nożyc hydraulicznych dla ułatwienia dalszego transportu bądź umożliwiającego dalsze wykorzystanie w zakładzie do produkcji paliwa alternatywnego po uprzednim wyrwaniu drutu ze stopki opony na hydraulicznej wyskubywarce drutu.

Wysegregowane z dowożonego strumienia odpadów metale oraz odpady niebezpieczne takie jak: akumulatory, baterie, świetlówki, rozpuszczalniki, farby, lakiery itp. są selektywnie magazynowane w wydzielonych zamkniętych pomieszczeniach i przekazywane do unieszkodliwiania lub odzysku firmom posiadającym właściwe pozwolenia.

Wygodna dla mieszkańców i turystów

Jan Golonka, starosta nowosądecki

Strona www Powiatu Nowosądeckiego zdobyła I nagrodę w konkursie „Najlepsza Strona Internetowa w Małopolsce”! To kolejny sukces – dwa lata temu portal <http://www.powiat.nowy-sacz.pl> również znalazł się na pierwszym miejscu w tym konkursie. Nagrodę przyznaje złożona z ekspertów Kapituła powołana przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski. Oceniane są poszczególne elementy stron, umieszczane tam narzędzia oraz ich przydatność dla mieszkańców.

– Strona jest na bieżąco modyfikowana przez powołany do tego zespół pracowników działający pod przewodnictwem sekretarza powiatu Witolda Kozłowskiego – mówi starosta nowosądecki Jan Golonka. – Wszystko po to, aby mieszkańcy i turyści mogli się po niej swobodnie poruszać.

– To wielka satysfakcja, kiedy zostaje doceniona praca i wysiłek – mówił odbierając nagrodę Witold Kozłowski, sekretarz Powiatu Nowosądeckiego. – Wiemy, że technika idzie cały czas do przodu, pojawiają się nowe możliwości i narzędzia do ulepszania stron, które powinny być stale modyfikowane. Tak właśnie robimy.

Portal zyskał atrakcyjną szatę graficzną, czytelnicy mają możliwość komentowania wiadomości. Powstały

zakładki zawierające linki przydatne dla mieszkańców, rolników i przedsiębiorców. Można również zapoznać się z ofertą edukacyjną szkół prowadzonych przez powiat, a nawet poznać prognozę pogody dla Sądeczyny.

Serwis jest zrobiony w sposób ułatwiający odnajdywanie informacji o regionie. W zakładce „Baza noclegowa” są przedstawione gospodarstwa agroturystyczne, hotele, pensjonaty, sanatoria oraz inne obiekty turystyczne podzielone ze względu na specyfikę działalności i miejsce, w którym się znajdują. Zakładka „Dziedzictwo kulturowe” zawiera informacje o zespołach regionalnych, szkołkach ginących zawodów, ale też... i przepisy sądeckiej kuchni regionalnej!

Bogata jest również zawartość załączki „Dla mieszkańców”. Są tam informacje ułatwiające życie i poruszanie się po powiecie: połączenia komunikacyjne, linki do kin, muzeów, parafii, adresy i telefony przedszkoli, żłobków czy stacji paliw. Z myślą o mieszkańcach na portalu zgromadzono informacje na temat działalności Starostwa Powiatowego i Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Internauci mogą też umówić się elektronicznie na wizytę w Wydziale Komunikacji i Transportu Starostwa, poznać procedury załatwiania spraw czy też dowiedzieć się, w jakich godzinach można skorzystać z porad Powiatowego Rzecznika Konsumentów.

– Ulepszenia zmierzają do tego, aby ułatwić mieszkańcom Starostwa załatwienie sprawy i poruszanie się po urzędzie – tłumaczy Witold Kozłowski.

Osoby, które chcą regularnie otrzymywać informacje o tym, co dzieje się na terenie Powiatu i w Starostwie, mogą zapisać się do newslettera – wystarczy, aby podały swój e-mail i do ich skrzynek systematycznie

POWIAT NOWOSĄDECKI

będzie trafiała porcja najświeższych powiatowych informacji.

– I jeszcze jedno – dodaje starosta Jan Golonka. – Ci, którzy są zainteresowani kupnem lub sprzedażą działki mogą sprawdzić jej wymiary i położenie klikając na zakładkę „Mapy – zobacz swoją działkę”. Za pomocą tego programu można zobaczyć działki nie tylko na terenie powiatu nowosądeckiego, ale w całej Polsce.

Strona nowosądeckiego Starostwa została wyróżniona za „stworzenie

atrakcyjnego serwisu samorządowego, śmiałe sięganie po nowe sposoby prezentacji, rozbudowane serwisy specjalne oraz utrzymywanie wysokiej jakości zamieszczanych materiałów informacyjnych”.

Podczas uroczystości wręczenia nagród Witoldowi Kozłowskiemu towarzyszyli: Ewa Mrózek – kierownik Referatu ds. Promocji, Turystyki i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Maria Olszowska – kierownik Referatu ds. Współpracy z Mediami oraz Patryk Kapłon – informatyk odpowiedzialny za stronę techniczną portalu.

Tytuł odebrał Witold Kozłowski, sekretarz Powiatu Nowosądeckiego wraz z pracownikami Starostwa

Gmina Klucze z najlepszą stroną samorządową 2011

Po niespełna roku funkcjonowania, witryna samorządowa Gminy Klucze zdobyła tytuł najlepszej strony internetowej w Małopolsce w kategorii serwisów samorządowych. Nagrodzona witryna to efekt pracy ówczesnego Referatu Spraw Społecznych i Promocji Urzędu Gminy Klucze. Dzięki rozbudowanej formie, sprawdza się jako narzędzie informacji dla mieszkańców oraz wszystkich internautów odwiedzających wirtualnie naszą gminę.

Strona internetowa Gminy Klucze w obecnym kształcie funkcjonuje od lipca ubiegłego roku. Wykonawcą serwisu na zlecenie Urzędu Gminy Klucze była katowicka firma Ogicom. W porównaniu z poprzednią wersją, oprócz odświeżonej grafiki strona zyskała wiele nowych funkcji i rozbudowaną listę zakładek tematycznych. Bardzo dobrym narzędziem promocyjnym na stronie jest dostęp do menedżera wymiany banerów reklamowych. To daje pewność, że informacje o zbliżających się ważnych wydarzeniach w gminie, będą zauważalne.

Co warto podkreślić, jako jedyni w powiecie olkuskim, a zapewne nieliczni w Małopolsce, umożliwiliśmy korzystanie z naszej strony internetowej osobom niewidomym i niedowidzącym. Jak to działa? Internauci, korzystający z komputera wyposażonego

w specjalne oprogramowanie, przeglądając witrynę www.gmina-klucze.pl mogą z wersji graficznej przełączyć się na wersję uproszczoną, która dźwiękowo informuje ich o poruszaniu się w menu strony.

Opracowana w referacie Spraw Społecznych i Promocji witryna, to z założenia serwis samorządowy, stąd obecne w jego strukturze łatwe przełączenia do odpowiednich zakładek w Biuletynie Informacji Publicznej i inne moduły związane z pracą samorządu. W serwisie nie zabrakło także elementów powszechnie lubianych przez internautów, takich jak zbiór filmów czy galerii ze zdjęciami. Miłym akcentem jest także możliwość korzystania z wysyłki elektronicznych kartek z pozdrowieniami. Wystarczy wejść w odpowiednią zakładkę, wybrać interesujące nas zdjęcie, które zilustruje kartkę z pozdrowieniami. Zachęcamy do tego już dziś!

Wójt
Gminy Klucze
Kazimierz Ściążko

U nas dokumenty krążą elektronicznie

Sprawniej i przejrzystej – tak, po wprowadzeniu systemu elektronicznego, funkcjonuje obieg dokumentów w Urzędzie Gminy Klucze. Wdrożenie elektronicznej wersji papierowych wniosków to jedno z zadań projektu „Elektroniczny Urząd Gminy Klucze”, którego realizacja dobiega końca.

Założeniem projektu było wprowadzenie technologii informacyjnych w Gminie Klucze. To rozbudowane przedsięwzięcie pozwoliło na uruchomienie systemu wewnętrznego obiegu dokumentów oraz platformy e-usług i zlokalizowanie na terenie gminy punktów dostępu do internetu (tzw. PIAP). Wdrożenie projektu wymagało także zbudowania infrastruktury dla technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym także podniesienia poziomu bezpieczeństwa użytkownika sieci w samym urzędzie.

Co to oznacza w praktyce? Odtąd każdy wniosek, który wpływa do Urzędu Gminy Klucze, jest skanowany, zachowywany w formie papierowej i elektronicznej, a następnie wpisany do systemu elektronicznego obiegu dokumentów. – *Na razie jest to system wewnętrzny, w dużej mierze usprawniający pracę urzędników. Ale w przyszłości każdy petent będzie mógł sprawdzić na swoim domowym komputerze stan sprawy, o którą się ubiega. Osoby, które nie posiadają komputera będą mogły skorzystać w tym celu z punktów dostępu do internetu. Urządzenia te przypominają bankomaty*

i mieszczą się w kilku budynkach na terenie gminy – powiedział Wójt Gminy Klucze Kazimierz Ściążko, podczas konferencji podsumowującej realizację projektu. Spotkanie było dobrą okazją, aby doświadczeniami w zakresie wprowadzenia nowych technologii, podzielić się z przedstawicielami pozostałych gmin i miast powiatu olkuskiego.

Uklonem w stronę tych internautów, którzy lubią korzystać z sieci nie tylko we własnych domach, jest uruchomienie w Urzędzie Gminy w Kluczach publicznego dostępu do internetu. W ten sposób każdy, kto posiada laptopa z obsługą sieci bezprzewodowych, będzie mógł bezpłatnie skorzystać z tej usługi, jeśli tylko znajdzie się w budynku lub w jego najbliższym otoczeniu. I jeszcze jedna istotna rzecz: wnioskodawcy będą mogli przysyłać podania do urzędu drogą elektroniczną – warunkiem jest posiadanie kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Projekt „Elektroniczny Urząd Gminy Klucze” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków Samorządu Województwa Małopolskiego w ramach projektu „Elektroniczny Urząd Gminy Klucze” Priorytet 1 „Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy”, Działanie 1.2. „Rozwój społeczeństwa informacyjnego”

Rafał Jaworski

Wielka modernizacja za unijne pieniądze

40 578 000 zł z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007–2013 otrzymało miasto Nowy Targ na realizację projektu: „Modernizacja gospodarki wodnej i ściekowej w Nowym Targu”. Oznacza to blisko osiem tysięcy nowych mieszkańców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej i prawie sześć tysięcy osób, które uzyskają dostęp do wodociągu. Prace trwają, w lipcu podpisano umowę na budowę odgałęzień od kanalizacji sanitarnej przy osiedlach Kowanic, Gazdy, Oleksówki w Nowym Targu, natomiast początkiem sierpnia została podpisana umowa na budowę odgałęzień od kanalizacji sanitarnej w ulicach Kotlina, Zadział, Marfiana Góra, Robów i Szufłów. Gotowe są już kolektory sanitarne na tych osiedlach.

– Ta kwota to największe dofinansowanie w historii dla miasta i jedno z większych dla Podhala – cieszy się z rekordowej dotacji burmistrz Nowego Targu Marek Fryźlewicz. – Mamy taką symulację, że bez tych pieniędzy projekt trwałby od piętnastu do dwudziestu lat. To pokazuje, jaka jest możliwość dokonania cywilizacyjnego skoku dzięki funduszom z Unii Europejskiej i funduszom służącym ochronie środowiska – dodaje.

Program modernizacji gospodarki wodnej i ściekowej w Nowym Targu już się rozpoczął i potrwa do końca 2015 roku. Dofinansowany został z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007–2013 Priorytet: I, Gospodarka wodno-ściekowa, działanie 1.1, Program wodno-ściekowy w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM Unii Europejskiej. Kiedy się zakończy, ponad 95 proc. mieszkańców Nowego Targu będzie zaopatrzone w wodę i podłączone do gminnej infrastruktury ściekowej. – To jest wynik europejski. To nie jest mistrzostwo Polski. To jest wynik, który liczyłby się w mistrzostwach Europy – komentował zaraz po podpisaniu umowy z nowotarskim samorządem Krzysztof Bolek, prezes WFOŚiGW.

W ramach programu wybudowane zostanie 14,5 km kanalizacji sanitarnej, zmodernizowane kolejne 10 km, wybudowane 5,3 km instalacji wodociągowej, powstaną nowe ujęcia głębinowe wraz ze zbiornikiem retencyjnym, wybudowana zostanie stacja uzdatnia-

nia wody, a nowotarska oczyszczalnia ścieków doczeka się modernizacji po 15 latach eksploatacji. Kupione zostaną też dwa wozy asenizacyjne umożliwiające odbiór ścieków z rejonów nieskanalizowanych o bardzo niskiej gęstości zaludnienia. Całkowity koszt projektu to ok. 76,6 mln zł. Do wydatków tzw. kwalifikowalnych, czyli uwzględnionych przy dofinansowaniu, zaliczono 47,7 mln zł. Dopłata unijna wyniesie dokładnie 40 578 000,05 PLN, co stanowi rekord jeśli chodzi o kwotę dofinansowania uzyskaną kiedykolwiek przez Gminę Miasto Nowy Targ.

Burmistrz Marek Fryźlewicz zwraca uwagę na to, że inwestycja w modernizację gospodarki wodno-ściekowej to nie tylko podwyższenie jakości życia mieszkańców Nowego Targu, ale również wkład w rozwój miasta jako ośrodka turystycznego. Miejscowość jest usytuowana w samym centrum Podhala, regionu żyjącego przede wszystkim z turystyki, i nazywana jest jego stolicą. Północne dzielnice położone są na południowych stokach Gorców, rozpościera się z nich piękny widok na Tatry, więc Nowy Targ chce wykorzystać te walory dla rozwoju turystyki. Jednak trudno marzyć o budowie pensjonatów, hoteli, czy stacji narciarskiej na wspaniale usytuowanym stoku Dziubasówki, jeżeli obiekty te nie miałyby spełniać standardów jeśli chodzi o ochronę środowiska. Powstająca właśnie w mieście infrastruktura wodno-ściekowa to miły krok w kierunku rozbudowy infrastruktury turystycznej na miarę XXI wieku.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko

W 2011 r. weszła w życie ustawa o efektywności energetycznej. Jest to akt, który uzupełnia lukę w prawodawstwie polskim w dostosowaniu do wymogów prawa unijnego. Głównym celem ustawy jest uzyskanie do 2016 r. oszczędności energii finalnej w ilości nie mniejszej niż 9% średniego krajowego zużycia tej energii w ciągu roku, przy czym uśrednienie obejmuje lata 2001–2005. Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie dyrektywami UE Polska przedkładać będzie Komisji Europejskiej coroczne sprawozdanie z realizacji tego celu (krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej). Aktualnie w uzgodnieniach międzyresortowych znajduje się „Drugi krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej”.

Zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej

Jak wynika z analiz dokonanych na potrzeby sporządzenia tego planu, w ostatnich latach nasz kraj osiągnął jeden z największych w Europie wzrostów w zakresie efektywnego wykorzystania energii, przy czym w niewielkim stopniu odbiło się to na wysokości wskaźnika efektywności polskiej gospodarki liczonego jako PKB (wg kursu euro) na jednostkę energii, a ten jest dwa razy niższy od średniej europejskiej. Największy udział w zakresie znacznego postępu w efektywnym wykorzystaniu energii miał sektor przemysłu, gdzie poprawie uległy zarówno wskaźniki branżowe, jak również miały miejsce korzystne zmiany strukturalne. Mniejszy niż się oczekuje jest wkład w realizację idei efektywności przez instytucje sektora publicznego.

Budynek szkoły po termomodernizacji

- 2) nabycie nowego urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji;
- 3) wymianę eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, albo ich modernizację;
- 4) nabycie lub wynajęcie efektywnych energetycznie budynków lub ich części albo przebudowa lub remont użytkowanych budynków, w tym realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów;
- 5) sporządzenie audytu energetycznego eksploatowanych budynków o powierzchni użytkowej powyżej 500 m², których jednostka sektora publicznego jest właścicielem lub zarządcą.

Prace termomodernizacyjne

Zgodnie z ustawą jednostka sektora publicznego realizując swoje zadania, stosuje co najmniej dwa ze środków poprawy efektywności energetycznej. Katalog takich środków został ściśle określony przez ustawodawcę i obejmuje:

1) umowę, której przedmiotem jest realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej;

Ponadto, w „Drugim krajowym planie działań dotyczącym efektywności energetycznej” zobowiązano sektor publiczny do pełnienia wzorcowej roli w oszczędnym gospodarowaniu energią. Oznacza to m.in. uwzględnianie w procedurze zamówień publicznych aspektów ochrony środowiska, a w szczególności wspieranie rozwiązań energo-, wodo- i materiałoszczędnych, które w dużej mierze są także efektywne kosztowo, a tym samym mogą być atrakcyjne dla zamawiających z uwagi na korzyści ekonomiczne w krótko- i w długo-

okresowej perspektywie. Tymczasem, jak wynika z badań Ministerstwa Gospodarki tylko 10,5% zamówień publicznych w Polsce uwzględnia ten aspekt w kryteriach wyboru i to na ogół tylko wtedy, gdy wynika to ze specyfiki zamówienia (np. kryterium zużycia wody przez aparaturę). Nic nie stoi na przeszkodzie, aby takie kryteria wprowadzić w każdym segmencie zamówień.

Szczególne rola przypisana została audytowi energetycznemu, po opracowaniu którego zalecane jest wykonanie przedsięwzięć wykazanych przez audytora jako niezbędne do osiągnięcia przez budynek właściwego wskaźnika efektywności energetycznej. Przedsięwzięcia te można sfinansować ze środków będących w dyspozycji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Niedawno NFOŚiGW podał informację, że na pożyczki na ten cel w latach 2011–2016 przeznaczona zostanie kwota 780 mln zł. Będą to pożyczki dla firm o minimalnym zużyciu energii w ilości 50 tys. MWh w roku poprzedzającym złożenie wniosku, a inwestycje, które mogą liczyć na dofinansowanie muszą wynikać z przeprowadzonych audytów energetycznych. Oczywiście wiadomo, że wyników audytu nie można z góry przewidzieć, a prawdopodobnym może być, że osiągnięcie wymaganego w programie poziomu poprawy efektywności energetycznej, czyli przynajmniej 7%, będzie niemożliwie lub nieopłacalne. Program NFOŚiGW przewiduje, że taki przedsiębiorca będzie mógł uzyskać zwrot 70% kosztów przeprowadzenia audytu.

Audyty energetyczne, a następnie inwestycje w efektywny system zarządzania energią są też dużym krokiem do zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw i samorządów. Wiele samorządów lokalnych nie prowadzi jednak żadnych działań ukierunkowanych na zmniejszenie zużycia energii i ciepła. Ustawa o efektywności energetycznej wymusza na nich – jako sektorze publicznym – podjęcie stosownych działań w tym zakresie. Do tej pory miasta i gminy w niewielkim stopniu inwestowały w efektywność energetyczną argumentując to brakiem środków lub pilniejszymi potrzebami. Często także brakuje świadomości, że publiczne pieniądze zainwestowane w oszczędzanie energii elektrycznej i ciepła zwracają się szybko, a zaoszczędzone w przyszłości środki można spożytkować na inne cele.

Grzegorz Kowalski
TruEnergy Sp. z o.o.

Budynek efektywny energetycznie

ŚCIANY ZEWNĘTRZNE	
<i>przegroda budynku</i>	<i>zalecana grubość</i>
1. ściana dwuwarstwowa	20 cm
2. ściana trójwarstwowa	16 cm
PODŁOGI I STROPY	
<i>przegroda budynku</i>	<i>zalecana grubość</i>
3. podłoga na gruncie na podkładzie betonowym	10 cm
4. podłoga na stropie na podkładzie betonowym	4 cm
5. podłoga na gruncie na legarach	5 cm
PODDASZA I STROPODACHY	
<i>przegroda budynku</i>	<i>zalecana grubość</i>
6. połać poddasza użytkowego (ocieplenie w dwóch warstwach)	30 cm
7. strop nad poddaszem użytkowym (ocieplenie w dwóch warstwach)	30 cm
ŚCIANY DZIAŁOWE	
<i>przegroda budynku</i>	<i>zalecana grubość</i>
8. ściana działowa	7–10 cm
KOMINKI	
<i>przegroda budynku</i>	<i>zalecana grubość</i>
9. izolacja kominka	2,5–3 cm

(fot. i opr. wg Rockwool)

Węzeł ciepły dla budynku wielorodzinnego wyprodukowany w MPEC S.A.

Ciepło z miejskiej sieci sposobem na ograniczenie niskiej emisji w Krakowie

Energia stanowi jedną z najważniejszych materialnych potrzeb życiowych człowieka. Jej produkcji, tak jak każdej działalności człowieka, towarzyszy korzystanie ze środowiska, a ubocznym tego skutkiem jest emisja zanieczyszczeń, zwłaszcza, gdy jako paliwa stosuje się węgiel. Spalanie w warstwie, typowe dla urządzeń grzewczych małej mocy (kominków, pieco-kuchni, pieców, kotłów) zaliczane jest do najbardziej emisjogennych technologii i stanowi źródło emisji CO, SO₂, NO_x, CO₂, pyłu, zanieczyszczeń organicznych, w tym wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), dioksyn i furanów oraz metali ciężkich. Rolą samorządów jest skuteczne zwalczanie tego zjawiska, gdyż wprowadzane do atmosfery zanieczyszczenia, jak też wtórne ksenobiotyki, oddziałują niekorzystnie na zdrowie człowieka oraz jego otoczenie.

Niska emisja jest odpowiedzialna m.in. za choroby układu oddechowego i krążenia, uszkodzenia wątroby, nowotwory, alergie, obniżenie zdolności wiązania aminokwasów przez tRNA, a w efekcie za wzrost śmiertelności ludności na terenach o wysokich wartościach wskaźników emisji tych substancji. Bardzo słabo rozpuszczalne w wodzie WWA po wchłonięciu podlegają metabolizmowi, w wyniku czego powstają związki o większej toksyczności niż wyjściowe substraty. Ponadto pył pochodzący

z niskiej emisji jest bardziej toksyczny niż pył pochodzący ze źródeł przemysłowych, co jest związane z niepełnym spalaniem oraz niską sprawnością pieców. Zanieczyszczenia metalami ciężkimi gleb oraz użytków zielonych przyczynia się z kolei do skażenia organizmów zwierząt, a także w przypadku zwierząt gospodarskich, produktów od nich pochodzących, np. mleka, jaj czy miodu. Istotna jest świadomość, że odległe skutki skażenia są widoczne w okresie liczącym 20 lat.

Jakiego typu inwestycje są niezbędne dla ograniczania niskiej emisji?

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Krakowie, które jest w Polsce jednym z liderów pod względem nakładów na ten cel, od wielu lat realizuje działania zmierzające do zmniejszania źródeł niskiej emisji. W ramach programu „Zamień system ogrzewania” realizowane są dwa typy inwestycji. Jeżeli budynek znajduje się w zasięgu miejskiej sieci ciepłowniczej wykonuje się przyłączy i instaluje węzeł ciepły w oparciu o pełną ofertę inwestycyjną. Konwersję kotłowni opalanych paliwem stałym na gaz lub olej stosuje się tam, gdzie podłączenie do sieci ciepłowniczej było niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione.

Węzeł ciepły MPEC S.A. podczas ekspozycji na krakowskim Rynku

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Liczba zlikwidowanych pieców/kotłowni	Moc cieplna podłączonych budynków [MW]
Budynki podłączone do sieci ciepłej – likwidacja pieców i kotłowni węglowych (od 2008 r. do 2011 r.)			
likwidacja pieców węglowych	62	1488	6,0208
likwidacja kotłowni węglowych	38	38	2,3715
RAZEM:	100		8,3923

Ciepło z miejskiej sieci

Jest to optymalny sposób na wymianę systemu ogrzewania, ale nie wszędzie opłacalny i możliwy do zastosowania. Zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami, węzeł ciepły powinien być zlokalizowany w wydzielonym pomieszczeniu, najlepiej na poziomie piwnic, przy ścianie zewnętrznej budynku, a szerokość ciągu komunikacyjnego prowadzącego do pomieszczenia węzła powinna wynosić min. 1,2 m z możliwością całodobowego dostępu do pomieszczenia osób obsługujących urządzenia węzła. Inwestycje muszą być zgodne z wymaganiami pożarowymi i sanitarnymi. Wszystko to sprawia, że jest to idealne rozwiązanie w przypadku budynków wielorodzinnych (np. bloki mieszkaniowe). Szacuje się, że już 2/3 krakowskich gospodarstw domowych korzysta z usług MPEC S.A.

Najważniejsze zalety ciepła z miejskiej sieci:

- **Bezpieczeństwo** – Źródło ciepła znajduje się poza budynkiem, a urządzenia do podgrzewania wody poza mieszkaniem, co całkowicie eliminuje zagrożenie zatrucia się tlenkiem węgla.

- **Konkurencyjne ceny** – Wzrost cen ciepła jest od wielu lat zbliżony do poziomu inflacji i każdorazowo zatwierdzany przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Brak dodatkowych kosztów związanych np. z serwisem i wymianą urządzenia grzewczego.

- **Ekologia** – Wytwarzanie ciepła odbywa się przy zastosowaniu nowoczesnych technologii odsiarczania i odpylania, a jego przesył i dystrybucja poprzez sieci preizolowane i w pełni zautomatyzowane węzły grzewcze. Wskutek tych działań uzyskuje się niski wskaźnik strat energii na przesył i redukcję emisji do atmosfery tlenków SO_2 , NO_x i pyłu.

Miejski Program Ograniczania Niskiej Emisji

Program przewidujący dofinansowanie – do 90 proc. wartości – wymiany starych pieców i kotłowni węglowych na rozwiązania proekologiczne, realizowany jest w Krakowie od początku lat 90. Wg ostatnich dostępnych statystyk od 1995 do 2009 r. zlikwidowano 19 tys. starych pieców węglowych i 325 kotłowni. Łączna wartość zrealizowanych wniosków wyniosła 12 milionów złotych.

Zmień system ogrzewania

Proponujemy komfortową i bezpieczną formę ogrzewania, jeżeli budynek w którym mieszkaś ogrzewany jest piecami albo kotłownią na węgiel czy koks.

MPEC S.A. w Krakowie oferuje:

- wykonanie podłączenia do miejskiej sieci ciepłej w oparciu o pełną ofertę inwestycyjną (przyłącz i węzeł ciepły) – budynki w zasięgu miejskiej sieci ciepłowniczej,
- wykonanie kotłowni gazowej - budynki poza zasięgiem sieci ciepłowniczej.

Pracownicy MPEC S.A. w Krakowie są do Państwa dyspozycji pod numerami telefonów:

• 12 646 53 81 • 12 646 54 48 • 12 646 54 49

V Konkurs „Bezpieczne drogi w Małopolsce – budujemy chodniki i ścieżki rowerowe”

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski od 2007 roku organizuje Konkurs „Bezpieczne drogi w Małopolsce – budujemy chodniki i ścieżki rowerowe” dla Gmin Wiejskich, Miejskich i Powiatów Małopolski na najlepsze działania, w tym inwestycyjne, ze szczególnym uwzględnieniem budowy chodników, poboczy dla: dzieci, pieszych, rowerzystów przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz ścieżek rowerowych.

Głównym celem Konkursu jest wyróżnienie gmin za inicjatywy podnoszące bezpieczeństwo ruchu drogowego, ze szczególnym uwzględnieniem budowy chodników przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz ścieżek rowerowych.

W ramach Konkursu przyznane zostaną następujące nagrody: Tytuł i Dyplom z Godłem promocyjnym „Bezpieczne drogi w Małopolsce – Najlepsza Gmina,

Najlepszy Powiat”. Nagrody te będą przyznawane w kategoriach:

- Gmina i powiat, które zbudowały najwięcej chodników w roku (w mb) na 1 mieszkańca;
- Gmina i powiat, które zbudowały najwięcej ścieżek rowerowych w danym roku (w mb) na 1 mieszkańca gminy/powiatu;
- Gmina i powiat, które zrealizowały najciekawsze i najwięcej działań inwestycyjnych na rzecz BRD.

JESTEŚMY Z WAMI.
Każdego Dnia

www.wodociagi.krakow.pl

Muzeum Armii Krajowej im. Generała Emila Fieldorfa „Nila”

Muzeum Armii Krajowej im. Generała Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie jest jedyną tego rodzaju instytucją w Polsce i na świecie upowszechniającą wiedzę o Polskim Państwie Podziemnym i jego siłach zbrojnych. Powstało w 2000 r. jako samorządowa jednostka upowszechniania kultury Miasta Krakowa i Województwa Małopolskiego.

Formalne powołanie samorządowego Muzeum AK poprzedził dziesięcioletni trud gromadzenia i ekspozowania pamiątek historycznych przez Kombatantów Armii Krajowej. Dotychczas Muzeum zgromadziło niemal 7000 muzealiów oraz ponad 12000 archiwaliów – głównie darów Żołnierzy AK i ich rodzin rozsianych po całym świecie – pamiątek historycznych, często o charakterze eksponatów-relikwii; w zasobach bibliotecznych znajduje się ok. 11500 tomów.

To również prawie milion odsłon strony internetowej Muzeum – www.muzeum-ak.pl.

Ideą Muzeum AK jest ukazanie całościowo historii światowego fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego i jego siły zbrojnej Armii Krajowej – największej podziemnej armii II Wojny Światowej.

W 2005 r. ogłoszono i rozstrzygnięto międzynarodowy konkurs architektoniczny. Następnie jego zwycięzca – Biuro Autorskie AIR Jurkowski-Architekci prezesa SARP Ryszarda Jurkowskiego – opracował projekt rewaloryzacji zabytkowej siedziby Muzeum i jej adaptacji na potrzeby muzealne.

Prace budowlane prowadzone przez Chemobudowę-Kraków SA ukończono jesienią 2011 r. za ok. 30 mln zł, z czego 85% pochodziło ze środków Unii Europejskiej, a pozostałą część po połowie wyłożyły samorządy Krakowa i Województwa Małopolskiego. W efekcie rewaloryzacji i adaptacji powierzchnia budynku zwiększyła się z dotychczasowych 1300 m² do 6500 m², a kubatura nowoczesnego gmachu Muzeum wynosi ok. 25000 m³. Jest to budynek prawie dwa razy większy od Muzeum Powstania Warszawskiego.

Organizowane wystawy w siedzibie Muzeum i poza nią tylko w 2011 r. odwiedziło niemal 100 000 osób, nie licząc uczestników imprez, konferencji, wykładów, odczytów, prelekcji, lekcji muzealnych czy pokazów historycznej broni i oprządzenia żołnierskiego.

Obecnie za ok. 5,5 mln zł konsorcjum DEKO-BAU oraz Centrum Techniki Antywłamaniowej realizuje ekspozycję stałą, której otwarcie planowane jest na 27 września 2012 r. – Dzień Polskiego Państwa Podziemnego...

Muzeum Armii Krajowej zaprezentuje jeszcze w tym roku, w swojej siedzibie w zrewaloryzowanym zabytkowym budynku Twierdzy Kraków, ekspozycję stałą. Jej ideą jest przedstawienie całościowego obrazu polskiego podziemia czasów wojny, wraz z jego duchową genezą obejmującą Polskę międzywojenną oraz kształtem jego dziedzictwa patriotycznego we współczesnej Polsce.

Zgodnie z przyjętym scenariuszem historycznym, ekspozycja będzie podzielona na tematyczne przestrzenie wystawiennicze: poziom „0” (parter) – „II Rzeczpospolita” oraz „Wrzesień 1939” (z uwzględnieniem przemian w polityce międzynarodowej i genezy wojny), poziom „-1” (podziemia), stanowiący zasadniczą część wystawy stałej: „Dwie okupacje”, „Służba Zwycięstwu Polsce – Związek Walki Zbrojnej – Armia Krajowa oraz Polskie Państwo Podziemne w latach 1939–1943”, „Akcja Burza i Powstanie Warszawskie”, „Rząd na Uchodźstwie i Polska w polityce wielkich mocarstw”, „Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie”, epilog – „Zdradzona armia”.

Przeprowadzono specjalistyczne kwerendy w zbiorach własnych Muzeum. Na potrzeby ekspozycji została stworzona elektroniczna baza, do której wprowadza się obiekty i archiwalia zakwalifikowane do wystawienia. Oprócz zbiorów własnych, bazę uzupełniają materiały Studium Polski Podziemnej, Muzeum Powstania Warszawskiego, Fundacji Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego, Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, innych placówek muzealnych oraz zbiory prywatne.

W projekcie realizowanym przez zwycięzcę przetargu – konsorcjum firm DEKO-BAU i Centrum Techniki Antywłamaniowej – przewidziano zastosowanie środków multimedialnych: fragmentów filmów, relacji uczestników i świadków historii, wizualizacje wydarzeń w formie narracji filmowej, rekonstrukcji historycznych, makiet czy dioram. Całość będą wzbogacać stanowiska (kioski) multimedialne, wielkoformatowe mapy, kolaże, rekonstrukcje w skali 1:1 (np. rakieta V2). Plany ekspozycji są wciąż uzupełniane o cenne pamiątki przekazywane do Muzeum przez żołnierzy Armii Krajowej i ich rodziny.

Jesienią ubiegłego roku zakończyła się rewaloryzacja budynku Muzeum. Naukowcy i znawcy architektury są zgodni, że efekt prac jest znakomity.

Jak napisał w ekspertyzie dr inż. arch. Krzysztof Wielgus z Politechniki Krakowskiej: *W przypadku Muzeum Armii Krajowej ustrzeżono się przed przekroczeniem, wynikającej z historii budynku, właściwej mu chłonności adaptacyjnej, wykorzystując równocześnie wszystkie atuty tegoż obiektu. To właśnie pozwala określić tę adaptację jako awangardową, najlepszą w kraju dotyczącą wojskowego obiektu specjalnego i jedną*

z najciekawszych w Europie w dziedzinie wielkiego dziedzictwa „Architecturae Militaris”.

W ostatniej edycji konkursu „Kraków bez barier”, w kategorii „Obiekty i przestrzenie zabytkowe”, odnowiony budynek Muzeum zdobył nagrodę za dostępność dla niepełnosprawnych oraz za „respektowanie walorów przeszłości przy użyciu współczesnego detalu architektonicznego”.

W ogłoszonym przez Muzeum Historii Polski i portal internetowy historia.org.pl plebiscycie „Wydarzenie Historyczne Roku 2011” odnowione Muzeum AK zajęło wysoką trzecią pozycję przy czym warto nadmienić, że było to najlepsze, pierwsze miejsce spośród wszystkich zgłoszonych w konkursie muzeów oraz wystaw. Muzeum AK otrzymało także niezwykle prestiżową nagrodę przyznaną co roku przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski „Tytuł Lidera Małopolski 2011” za rewitalizację zabytkowego gmachu Muzeum AK, d. Twierdzy Kraków.

Adam Rapalski
Direktor Muzeum AK

Muzeum Armii Krajowej im. Gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie

Muzeum Armii Krajowej w Krakowie, działa na podstawie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. Muzeum powołane zostało z dniem 1 kwietnia 2000 roku Uchwałą Nr XLV/348/00 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 marca 2000 r.

Muzeum jest wspólną instytucją kultury Gminy Miejskiej Kraków i Województwa Małopolskiego utworzoną w oparciu o zbiory Fundacji Muzeum Historii Armii Krajowej. Siedziba Muzeum mieści się przy ul. Wita Stwosza 12 (budynek z 1911 roku, który wzniesiono dla stanowiska dowodzenia austriackiej twierdzy Kraków).

Rewitalizacja gmachu trwała od sierpnia 2009 roku, w ramach zadania „Rewaloryzacja i adaptacja budynku przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie dla potrzeb Muzeum Armii Krajowej”. Całkowita wartość projektu to 35 mln brutto, w tym dofinansowanie ze środków unijnych na poziomie 85 proc.

Inwestycja została zrealizowana według projektu wybitnego polskiego architekta Ryszarda Jurkowskiego, który wygrał międzynarodowy konkurs architektoniczny i wykonał całość dokumentacji projektowej. Ekspozycja, nowoczesnymi środkami wyrazu, ukazuje historię fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego i jego siły zbrojnej Armii Krajowej.

W wyniku realizacji projektu powierzchnia użytkowa Muzeum AK zwiększyła się z 1300 m² do 6000 m². Budynek, wraz z sąsiednimi zabudowaniami, tworzy unikatowy zespół zabytków architektury militarnej wpisany na listę zabytków w 2006 r. Obecnie trwają starania, aby wprowadzić go jako całość na Światową Listę Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO.

Biurowo Prasowe Urzędu Miasta Krakowa

Muzeum Sztuki Współczesnej MOC AK

Realizację pomysłu utworzenia Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie rozpoczęto pod koniec 2004 roku kiedy Gmina Miejska Kraków przejęła i wykupiła budynki i grunty na terenie dawnej Fabryki Emalia Oskara Schindlera przy ul. Lipowej 4.

Wprowadzenie sztuki współczesnej w przestrzeń industrialną jest praktyką stosowaną obecnie na całym świecie. Rewitalizacja obiektów poprzemysłowych na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności, to jeden z czołowych priorytetów europejskiej polityki kulturalnej. Kierując się tymi przesłankami, Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski złożył w maju 2005 roku wniosek o dofinansowanie projektu utworzenia Muzeum Sztuki Współczesnej ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Minister Waldemar Dąbrowski przyznał na jego realizację dotację w wysokości 4 mln złotych. Pod koniec sierpnia 2005 roku prezydent i minister podpisali porozumienie dotyczące dofinansowania Muzeum Sztuki Współczesnej MOC AK.

W 2007 roku jedenastoosobowe jury pod przewodnictwem prof. Konrada Kucza-Kuczyńskiego rozstrzygnęło konkurs na projekt budynku muzealnego, wybierając prace Claudia Nardiego i Leonarda Marii Prolięgo. Projekt przygotowany przez studio Claudio Nardi Architette zakładał wzniesienie na terenie dawnej Fabryki Schindlera jednego nowego budynku oraz zaadaptowanie sześciu istniejących. Całkowita powierzchnia użytkowa muzeum to około 10 tys. m².

Prace budowlane rozpoczęły się w czerwcu 2009 roku. Budowa, której koszt wyniósł ponad 70 mln złotych, była w 50 procentach finansowana ze środków unijnych. Budowa gmachu muzeum zakończyła się w listopadzie 2010 roku. Natomiast uroczyste otwarcie MOC AKU miało miejsce 19 maja 2011 roku z udziałem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.

MOC AK gromadzi, archiwizuje i udostępnia międzynarodową kolekcję sztuki, prezentując rozwój sztuki ostatnich 20 lat i odnosząc najnowsze zjawiska artystyczne do tradycji sztuki powojennej. Program instytucji obejmuje również, projekty badawcze i wydawnicze oraz działania edukacyjne, które będą realizowane z ambicją kształtowania nowej publiczności.

Biurowo Prasowe Urzędu Miasta Krakowa

Rondo Ofiar Katynia

Rondo Ofiar Katynia to ważny element trzeciej obwodnicy miasta. Tu stykają się drogi Krakowa nr 94, 7 i 79. Tędy prowadzi trasa wjazdowa do miasta od autostrady A-4.

Modernizacja ronda Ofiar Katynia objęła budowę dwóch 90 metrowych tuneli na kierunku północ-południe i niemal 500 metrowej estakady na kierunku wschód-zachód. Na poziomie „0” jest skrzyżowanie z tzw. wyspą centralną. Przebudowane zostały ulice dobiegające do ronda: aleja Armii Krajowej na odcinku 480 metrów, ulica Jagiellońska na odcinku 350 metrów, ulica Radzikowskiego na odcinku 630 metrów i ulica Conrada na odcinku 670 metrów. Szerokość jezdni głównych wynosi 7 metrów. Jezdnia tarczy skrzyżowania składa się z 3 pasów o szerokości 3,5 metra każdy. Powstały chodniki o szerokości 2 metrów i ścieżki rowerowe o szerokości do 2 metrów. Generalnym wykonawcą inwestycji (wyłonionym w drodze przetargu) było polsko-indyjskie konsorcjum firm w składzie RADKO Sp. z o.o. (lider) i PUNJ LLOYD Ltd.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł niecałe 121 milionów złotych (kilkadziesiąt milionów złotych mniej niż pierwotnie planowano). Tunele drogowe były współfinansowane z funduszy unijnych.

Biurowisko Prasowe Urzędu Miasta Krakowa

Fot. W. Majka

Przebudowa Ronda Ofiar Katynia w jeden z największych węzłów drogowych w polskim mieście było dużym wyzwaniem dla naszej firmy – tym bardziej, że była to pierwsza tak duża inwestycja, którą realizowaliśmy jako Generalny Wykonawca. Dlatego przyznanie jej tytułu Lider Małopolski 2011 Zarząd i Pracownicy naszej firmy przyjęli z wyjątkową, osobistą satysfakcją.

Chcę podziękować wszystkim pracownikom firmy Radko, naszym współpracownikom z innych firm oraz zaangażowanym w tą inwestycję przedstawicielom Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu oraz Urzędu Miasta Krakowa, z którymi mieliśmy zaszczyt wspólnie budować ten piękny i niezwykle potrzebny Krakowowi trójpoziomy węzeł drogowy.

Zasadniczym problemem podczas realizacji nie były kwestie techniczne. Nasza kadra realizowała już obiekty o zbliżonej skali i wszelkie pojawiające się trudności były szybko rozwiązywane. Zasadniczym problemem z jakim musieliśmy się zmierzyć były wymagania Inwestora dotyczące utrzymania ruchu podczas budowy.

Doświadczenia zdobyte podczas tej inwestycji pozwalają nam z uznaniem służb nadzoru technicznego realizować obwodnice, autostrady i węzły komunikacyjne w różnych rejonach kraju.

Dariusz Huba
Prezes Zarządu RADKO
kontakt@radko.com.pl

Polski Biegun Ciepła znów liderem

Tarnów został po raz kolejny laureatem prestiżowego tytułu przyznanego przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski. Tym razem to zacne gremium doceniło tarnowski samorząd za rewitalizację placu Rybnego i żydowskiej bima. Przypomnijmy, najcieplejsze polskie miasto otrzymało dotychczas tytuł „Lidera Małopolski” m.in. za budowę Parku Wodnego, stworzenie Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego czy też organizację Forum Inwestycyjnego.

Czytelników zapraszamy na mały spacer po pięknym Tarnowie. W mieście pod Górą św. Marcina, przy ul. Żydowskiej, znajduje się furka prowadząca do miejsca, w którym do czasów II Wojny Światowej stała synagoga. Jedynym zachowanym fragmentem zniszczonej przez Niemców najstarszej, XVII wiecznej, żydowskiej świątyni jest bima, czyli podwyższenie, z którego odczytywana jest Tora.

Pozostałość najstarszej tarnowskiej synagogi - almemor, stanowiła centralną część, miejsce do odprawiania obrzędów religijnych, służące także jako mównica. Synagoga murowana, której pozostałość

stanowi bima, powstała w miejscu starszej, drewnianej, wzniesionej w 1582 r., kiedy wewnątrz murów miejskich osiedlona była nieduża jeszcze liczba Żydów.

Zrewitalizowany został nie tylko plac, ale również jego najbliższe otoczenie. Tarnowianie zobaczyli go w całej okazałości podczas obchodów żydowskiego święta Purim. Tradycja obchodzenia w Tarnowie tego najbardziej radosnego żydowskiego święta została na nowo zapoczątkowana w 2009 roku, po 70. letniej przerwie. To kolejne zadanie wykonane w ramach Programu Zapewnienia Harmonii Estetycznej i Urbanistycznej Centrum Miasta. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Przywrócona została pierwotna forma placu – teren został obniżony, powstały nowe mury oporowe z cegły gotyckiej i schody, wymieniono nawierzchnię placu, zbudowane zostały chodniki z szarej i rudej kostki granitowej. Renowacji pod-

Plac Rybny w Tarnowie po rewitalizacji

dano także otoczenie bimy oraz ulicę Wąską, która zyskała nowy, bardziej estetyczny wygląd – wykonano m.in. nową nawierzchnię oraz zainstalowano iluminację.

Rewitalizacja placu to jedno z zadań wchodzących w zakres projektu „Program zapewnienia harmonii estetycznej i urbanistycznej centrum miasta „Działanie 6.1 Rozwój miast Schemat A. Związane z nimi wydatki to łącznie blisko 16 milionów złotych. Dofinansowanie wynosi ponad 6 milionów złotych,

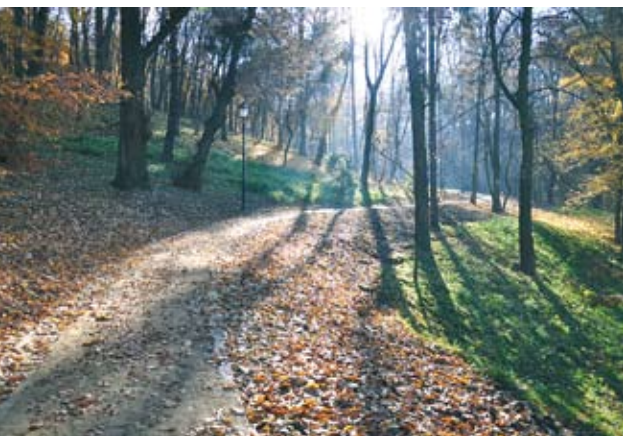
Tarnów, przed laty tak mocno żydowski, pamięta o swojej etnicznej przeszłości. Przed dwoma laty odbyły się tu niezwykle prestiżowe obchody Dnia Judaizmu w Kościele Katolickim. W mieście gościli m.in. Ambasador Izraela w Polsce Zvi Rav-Ner, Rabin dr Alon Goshen-Gottstein – żydowski teolog, jeden z czołowych uczestników i animatorów dialogu międzyreligijnego w skali międzynarodowej; Piotr Kadłcik – Przewodniczący Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, Rabin Michael Schudrich – naczelny Rabin Polski. Rozmowy dotyczyły wspólnych korzeni – bogatej przeszłości oraz tego, co wspólne obecnie.

co stanowi 70 % kosztów kwalifikowanych. Koszt remontu placu wraz z otoczeniem wyniósł prawie 1,4 mln złotych.

Tarnów pięknie, Tarnów się zmienia. Rewitalizacja, o której mowa, to kolejna inwestycja poprawiająca estetykę centrum miasta. W ramach programu zmodernizowano lub kompleksowo wyremontowano m.in. tzw. zakątek Łokietka, skwer Kokocińskiego, skwer Piszów, skwer przy ul. Bóżnic oraz plac Ofiar Stalinizmu. Jedną z największych inwestycji była przebudowa skweru ks. J. Popiełuszki. Przy placu przy ul. Krakowskiej mieści się niezwykle atrakcyjna turystyczna z jedyną w Polsce fontanną odzwierciedlającą Układ Słoneczny. Obiekt ten pięknie iluminowany cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno turystów, jak i samych mieszkańców Tarnowa.

Rewitalizacja Parku Miejskiego w Przemyślu

Prace w Parku Miejskim zakończone zostały w listopadzie 2011 roku i obejmowały m.in. modernizację oświetlenia oraz alejek, remont dwóch palców zabaw, rewitalizację stawu parkowego. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013, a całkowity koszt jego realizacji to ok. 5,7 mln zł.

Prace były kolejnym działaniem samorządu mającym na celu poprawę konkurencyjności turystycznej i atrakcyjności inwestycyjnej tej części miasta obok m.in. trwającego remontu i modernizacji Zamku Kazimierzowskiego, odnowionego „Domku Ogrodnika” (Lider Małopolski 2009), pobliskiego stoku narciarskiego (Lider Małopolski 2005), czy też samej zabytkowej Starówki Przemyśla. To także realizacja idei rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego miasta i przywrócenia im dawnej świetności oraz poprawa poziomu estetyki. Pośrednim założonym celem jest oczywiście także pobudzenie aktywności środowiska lokalnego i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

Jeden z najokazalszych i najpiękniejszych parków na terenie Podkarpacia, zajmujący około 20 ha powierzchni, Park Miejski został założony w 1842 roku początkowo na zboczach góry zamkowej jako ogród publiczny. Obecny zasięg uzyskał na początku XX wieku. Widzimy w nim zachowane nieregularne układy alejek, ścieżek i naturalnych cieków wodnych. Te ostatnie wykorzystano przy budowie obiektu rekreacyjnego, jakim jest kompleks urządzeń tzw. ciurka z odprowadzeniem wody do fontanny, dolnego stawu i Sanu. Drzewostan parku z dużą ilością gatunków uznanych za pomniki przyrody takich jak klony, jawory, wiązy górskie czy modrzewie europejskie został wzbogacony elementami małej architektury: altanki, kapliczka Matki Bożej, pomniki patriotyczne czy schody, które zostały wprowadzone ze względu na ukształtowanie terenu, łącząc różne poziomy parku. Zlokalizowano również współczesne place zabaw dla dzieci. Wszystkie te elementy w powiązaniu z zielenią nadają parkowi charakter typowy dla parków miejskich z przełomu XIX i XX wieku. Od roku 2002 Park Miejski jest objęty ochroną konserwatorską.

Fot. Rafał Porada

TF Kable

TELE-FONIKA Kable Sp. z o.o. S.K.A. jest największym producentem kabli i przewodów w Europie Środkowej i Wschodniej. Pod względem wielkości sprzedaży zajmuje 3. miejsce na liście największych europejskich producentów kabli. TELE-FONIKA Kable, mająca swoją główną siedzibę w województwie małopolskim, należy do grona największych światowych dostawców kabli i przewodów miedzianych, aluminiowych i światłowodów, stosowanych przez wiodące firmy sektora telekomunikacyjnego, energetycznego, elektronicznego, stoczniowego, wydobywczego.

TELE-FONIKA Kable powstała w wyniku konsolidacji kilku zakładów przemysłu kablowego, działających w całej Polsce oraz dwóch fabryk zagranicznych. W 1992 r. w Myślenicach otworzono pierwszą jednostkę firmy pod nazwą Zakłady Kablowe TELE-FONIKA S.C. Dzisiejsza pozycja firmy jest wynikiem dynamicznego rozwoju, osiągniętego dzięki zrealizowanym projektom inwestycyjnym – wybudowaniem nowego zakładu w Krakowie-Bieżanowie oraz włączeniem w obręb struktury organizacyjnej czterech istniejących już na rynku polskim zakładów kablowych o kilkudziesięcioletniej tradycji. Obecnie, w ramach TELE-FONIKI Kable, działa pięć zakładów produkcyjnych, zlokalizowanych w kraju (Kraków-Wielicka, Kraków-Bieżanów, Bydgoszcz, Myślenice, Szczecin) i po jednym w Serbii i Ukrainie.

TELE-FONIKA Kable, walcząc o pozycję na rynku z wyspecjalizowanymi koncernami z Niemiec, Fran-

cji, Włoch, Stanów Zjednoczonych i Japonii, spełnia wszystkie wysokie standardy technologiczne. Spółka posiada 460 certyfikatów jakościowych na produkowane wyroby, przyznanych przez 34 renomowane centra certyfikacji na świecie. Ponad 25 tys. konstrukcji kabli i przewodów jest dostarczane do odbiorców w ponad 90 krajach na całym świecie.

W odpowiedzi na oczekiwania naszych Klientów dysponujemy siecią przedstawicielstw i biur handlowych prowadzących aktywną działalność na rynkach międzynarodowych. Codzienna praca nad usprawnieniami organizacyjnymi i technicznymi pozwala firmie oferować swoim klientom atrakcyjne ceny produktów o najwyższej jakości.

TELE-FONIKA Kable oferuje szeroki asortyment produktów, m.in.:

- przewody instalacyjne,
- kable 0,6/1kV,
- kable średnich i wysokich napięć,
- kable i przewody w izolacji gumowej,
- kable telekomunikacyjne miedziane i światłowodowe,
- przewody napowietrzne,
- przewody emaliowane.

REGIONALNE CENTRUM
KULTURALNO-BIBLIOTECZNE
im. Jana Pawła II

Brzesko wykorzystuje szansę

Gmina jest znaczącym ośrodkiem przemysłu i handlu w województwie. Działa tu ponad dwa tysiące podmiotów gospodarczych. Już dzisiaj widać, że samorząd potrafi rozwijać gminę w sposób zrównoważony. Przykładem tego jest m.in. zakończenie budowy Regionalnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego, modernizacja głównych arterii komunikacyjnych, budowa magistrali wodociągowych, powstanie kompleksu Orlik 2012 czy rozpoczęcie prac przy wielu innych, tak potrzebnych i oczekiwanych przez mieszkańców inwestycjach. Brzesko może się poszczycić tytułem Profesjonalnej Gminy Przyjaznej Inwestorom.

Dobrym wzorcem na wykorzystanie pieniędzy unijnych przez władze Brzeska niech będą zrealizowane w ostatnich latach projekty infrastrukturalne. Rewitalizacja brzeskiego rynku pochłonęła ponad 5 mln zł,

magistrala wodociągowa Brzesko-Bochnia kosztowała 2,8 mln zł, przebudowa ul. Solskiego blisko 8 mln zł, II i III etap budowy wodociągu dla sołectwa Poręba Spytkowska to ponad 3,8 mln zł, ochrona wód w dorzeczu Dunajca i Uswicy poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej

to wydatek rządu 32 mln zł z udziałem Gminy Brzesko w wysokości 8,9 mln zł. Gmina w ubiegłym roku przeznaczyła z własnego budżetu na zadania inwestycyjne ponad 23 mln zł, a na oświatę i wychowanie 45,5 mln zł. Gmina Brzesko została uznana za jedną ze 100 najlepszych gmin w Polsce w ogólnopolskim Rankingu Samorządów organizowanym przez dziennik Rzeczpospolita.

– *To było dla nas duże wyróżnienie – przyznaje burmistrz Grzegorz Wawryka. – Organizatorzy rankingu oceniali działalność samorządu na kilku płaszczyznach. Uhonorowali te samorzady, które najlepiej dbają o podniesienie jakości życia mieszkańców, rozwój, pozyskiwanie środków unijnych, gospodarność, wydawanie środków publicznych. Bardzo cieszy mnie wyróżnienie przyznane w ostatnich dniach przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski oraz tytuł Lidera Małopolski 2011. To sygnał dla samorządu i mieszkańców, że nasza gmina dobrze wykorzystuje swoją szansę na rozwój.*

Brzeski rynek po rewitalizacji

Dla przyszłych pokoleń

Dążąc do rozszerzenia zakresu działalności zarówno biblioteki, jak i Miejskiego Ośrodka Kultury o nowe oferty, zapewnienia wysokiej jakości realizowanemu programowi, umożliwienia większej liczbie osób aktywnego uczestnictwa w kulturze, władze Brzeska postanowiły zrealizować projekt pod nazwą „Budowa Regionalnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego”.

Centrum w swoim założeniu ma zabezpieczyć możliwości rozwoju w gminie dwóch kluczowych instytucji kultury na najbliższe kilkadziesiąt lat. Projekt dał podstawy do upowszechniania idei i kultury uczenia się przez całe życie, umożliwiając realizację indywidualnych aspiracji, zainteresowań, a także budowanie społeczeństwa obywatelskiego, społeczeństwa wiedzy i aktywności. Projekt budowy RCKB w Brzesku uzyskał dotację o wartości blisko 10 mln zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach „Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–13”. Całkowita wartość projektu wyniosła 14 mln 853 tys. zł.

Umowę o dofinansowanie projektu między Gminą Brzesko a Zarządem Województwa Małopolskiego podpisano 4 marca 2009 r. Prace nad obiektem trwały od maja 2009 r. do czerwca 2011 r. 25 czerwca 2011 r. oddane zostało do użytku Regionalne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Brzesku. Centrum, którego patronem obrano błogosławionego Jana Pawła II, ma skupiać wokół siebie ludzi tworzących kulturę, a całość dziedzictwa kulturowego zachować i przekazać następnym pokoleniom.

Budynek RCKB jest obiektem czterokondygnacyjnym, posiadającym własną kotłownię gazową oraz klima-

Komnata bajek

tyzację. Całkowita powierzchnia użytkowa wynosi blisko 3,5 tys. m². Na parterze znajduje się sala audytoryjna na 236 miejsc, kawiarnia oraz pomieszczenia pomocnicze i socjalne.

Na I piętrze zaprojektowano biblioteki dla dorosłych i dzieci z wypożyczalniami i czytelniami, pokój bajek i zabaw, pokoje działu informacji oraz administracji. Natomiast na II piętrze funkcjonują: pracownia sztuk wizualnych, studio nagrań, centrum multimedialne, studio rozwoju talentów, magazyn zbiorów i prasy, pokój instruktorów oraz pokój pomocniczy przeznaczony na gromadzenie i opracowywanie zbiorów. Ponadto Centrum jako nowoczesny obiekt infrastruktury kulturalnej jest wyposażone w czytelnię multimedialną oraz centrum multimedialne (łącznie 45 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu), dzięki którym będzie można korzystać z bibliotek cyfrowych, subskrybowanych czasopism oraz szerokiej możliwości jakie daje internet. RCKB zostało zaprojektowane w taki sposób, aby nie wznosić barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich. W budynku zaprojektowano: pochylnie zewnętrzne, windy i sanitariaty dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz drzwi bez progów. Ponadto w północno-zachodnim narożniku działki zlokalizowano miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych

Obecnie zbiory Centrum liczą około 80.000 woluminów, z których korzysta blisko 6 tysięcy czytelników.

Bielsko-Biała wybiera rozwój i efektywność energetyczną

Mieszkańcy Bielska-Białej to ludzie wyjątkowo aktywni i przedsiębiorczy, także w dziedzinie energii. To w Bielsku-Białej w 1891 roku powstała pierwsza elektrownia, zanim wybudowano taką w Warszawie (1902). W mieście odbywają się znane w Polsce targi energetyczne ENERGETAB. W 2009 roku Bielsko-Biała zdobyła tytuł najbardziej efektywnej energetycznie gminy w Polsce w konkursie zorganizowanym przez Krajową Agencję Poszanowania Energii. Ta aktywność ma odzwierciedlenie również w dziedzinie poszanowania energii w konkretnych przedsięwzięciach realizowanych przez lokalny samorząd. Dały one już realne korzyści mieszkańcom i środowisku.

Bielsko-Biała jako jedno z nielicznych miast w Polsce posiada jednostkę służącą zarządzaniu energią. Biuro Zarządzania Energią czuwa nad realizacją miejskiego planu energetycznego. Od wielu lat w Bielsku-Białej monitoruje się rynek dystrybutorów energii jak i zużycie energii gminnych obiektów.

Trójstronne porozumienie zawarte pomiędzy miastem, a lokalnym dystrybutorem ciepła sieciowego PK Therma oraz lokalnym producentem ciepła i energii elektrycznej PKE SA zaowocowało planem gruntownej modernizacji bielskiej elektrociepłowni z nowoczesnym kotłem fluidalnym i akumulatorem ciepła. Dzięki temu wkrótce emisja CO₂ spadnie o ponad 16 tys. ton rocznie. Prowadzony od ponad 10 lat przez PK Therma program modernizacji sieci ciepłowniczych już przyniósł znaczne zmniejszenie strat ciepła i przyczynił się do spadku emisji CO₂ i innych gazów o 70 tys. ton rocznie w stosunku do roku 1998.

Od 2007 roku w Bielsku-Białej jest prowadzony program wymiany starych węglowych źródeł ciepła w domach jednorodzinnych na ekologiczne źródła ciepła. Badania wykazały bowiem, że w tym segmencie miasta generuje się większość najbardziej dotkliwie odczuwanych zanieczyszczeń powietrza. Do tej pory wymieniono 600 takich kotłowni.

Biogaz wykorzystuje się energetycznie w oczyszczalni ścieków Komorowice oraz na wysypisku śmieci, na którym wykonano kilkadziesiąt odwiertów służących odmetanowaniu. Biomase, w formie zrębków drzewnych z pielęgnacji zieleni, wykorzystuje się w przedsiębiorstwie „Zieleń Miejska”. Stosuje się też pompy ciepła zainstalowane na ściekach w oczyszczalni ścieków Komorowice i na magistrali wody dla potrzeb pływalni AQUA. Energia słoneczna jest wykorzystywana w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Żywieckiej, w Domu Opieki „Samarytanin” oraz w Szpitalu Miejskim. Planuje się budowę „słonecznych dachów” na kilku innych obiektach.

Festiwal dobrej energii

Corocznie w Bielsku-Białej odbywają się wydarzenia służące popularyzacji poszanowania energii, którym zwykle towarzyszą wystawy, takie jak znana w całej Europie wystawa Imagine, a Biuro Zarządzania Energią prowadzi punkt bezpłatnych porad w zakresie efektywności energetycznej dla osób prywatnych – mieszkańców Bielska-Białej.

fot. Urząd Miejski w Bielsku-Białej

Elektrownia – kotłownia

Narodowe Centrum Nauki powołane zostało do życia w 2010 r. w ramach reformy polskiej nauki, a swoją działalność zainaugurowało 4 marca 2011 r. Zadaniem tej ogólnopolskiej agencji jest od samego początku finansowanie badań podstawowych, czyli badań poszerzających naszą wiedzę na temat otaczającego świata i pozwalających zrozumieć jego funkcjonowanie.

Szansa dla polskich uczonych

W ciągu minionego roku rada Centrum złożona z 24 wybitnych naukowców reprezentujących cały zakres dyscyplin naukowych przygotowała sześć typów konkursów na finansowanie projektów badawczych, ogłaszając jedenaście konkursów i rozstrzygając pięć z nich. Już w samym 2011 r. polscy naukowcy zgłosili do NCN blisko 15 tysięcy wniosków, z których do finansowania w postaci tzw. grantów zakwalifikowano dotychczas ponad 1900 na łączną sumę ponad pół miliarda złotych. Centrum przejęło także z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ponad 11 tysięcy wcześniej rozpoczętych projektów do dalszej obsługi.

NCN stosuje dwuetapowy system oceny wniosków przez zespoły ekspertów w ramach 25 szerokich paneli tematycznych. Posiłkując się opiniami recenzentów zewnętrznych, w tym zagranicznych, eksperci muszą wspólnie uzgodnić wszystkie oceny w ramach danego panelu. To rozwiązanie pracochłonne ale zgodne z najlepszymi praktykami światowymi i zapewniające duży obiektywizm ocen. Istotną nowością w konkursach NCN jest to, że wnioski mogą składać nie tylko naukowcy zatrudnieni w podmiotach uprawnionych do otrzymania finansowania, ale również osoby fizyczne – niezależni naukowcy z dobrym pomysłem na badania, którzy chcą samodzielnie pozyskać pieniądze na realizację swoich projektów. We wcześniejszym modelu finansowania nauki do ubiegania się o granty konieczne było potwierdzone wsparcie określonej instytucji.

Wnioski składane w konkursach ogłaszanych przez NCN są oceniane dwuetapowo. W pierwszym etapie oceniają je Zespoły Ekspertów. W drugim etapie wnioski analizują recenzenci zewnętrzni, reprezentu-

jący dziedzinę, której dotyczy recenzowany wniosek lub dziedzinę pokrewną. Ostateczne decyzje o finansowaniu bądź odrzuceniu wniosku podejmuje Zespół Ekspertów podczas posiedzenia. Proces oceny wniosków, w zależności od rodzaju konkursu, trwa od czterech do sześciu miesięcy.

Prof. Andrzej Jajszczyk – dyrektor Narodowego Centrum Nauki

Narodowe Centrum Nauki wraz z agencją wspierającą badania stosowane, czyli Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, jest oznaką nowego podejścia do finansowania nauki w Polsce, polegającego na stopniowym zwiększaniu strumienia pieniędzy rozdzielanych między naukowców na zasadzie konkursowej kosztem tzw. środków statutowych, czyli przydzielanych instytucjom za samo istnienie. Oznacza to, że instytucje naukowe, których pracownicy nie będą w stanie pozyskiwać grantów, muszą liczyć się z poważ-

nymi kłopotami finansowymi, a w skrajnym przypadku z upadłością. To bardzo zdrowe rozwiązanie eliminujące instytucje słabe i źle zarządzane oraz stwarzające nadzieję na powstanie zespołów, które będą w stanie konkurować na globalnym rynku nauki.

W pierwszych pięciu konkursach zdecydowanymi liderami były jednostki o już o uznanej renomie: Uniwersytet Warszawski, którego pracownicy zdobyli najwięcej, bo aż 170 grantów, Uniwersytet Jagielloński – 165 i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – 79. Sukces odniosły też niektóre instytuty Polskiej Akademii Nauk. Wielkim wygranym są też młodzi naukowcy. Osoby rozpoczynające karierę naukową dostały około połowy wszystkich przyznanych grantów z finansowaniem przekraczającym 170 mln zł.

(WS)

Nowy Sącz – Brama Beskidów

Rozmowa z Ryszardem Nowakiem, prezydentem Nowego Sącza

W XII edycji konkursu na Najlepsze Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce – Lider Małopolski 2011 Kapituła wyróżniła klub sportowy Sandecja Nowy Sącz. Czym dla miasta jest Sandecja i jakie znaczenie ma on dla samorządu Nowego Sącza?

Sandecja jest prawdziwą wizytówką Nowego Sącza i jego chlubą. Jest to klub o olbrzymiej tradycji, jeden z najstarszych w Polsce, mogący się poszczycić dużymi osiągnięciami w dziedzinie szkolenia młodych sportowców. Aktualnie wiodącą sekcją jest oczywiście piłka nożna, której drużyna występuje w I Lidze. Dla samorządu – Sandecja jest przecież klubem miejskim – jest to duże wyzwanie, gdyż ten poziom rozgrywek wymaga profesjonalizacji wielu dziedzin zarządzania. Przeznaczamy na Sandecję ok. 1,9 mln zł rocznie, co – jak na miasto naszej wielkości – jest sporym wydatkiem. Ponosimy koszty utrzymania tych obiektów, a one też są z roku na rok wyższe. Poza tym konieczne są znaczące inwestycje w infrastrukturze stadionowej, z których część już została zrealizowana, jak np. oświetlenie obiektu, a kolejne mamy zaplanowane w następnych latach. W tym roku planujemy wykonanie zadaszania, a po zakończeniu rundy wymianę murawy i instalację jej podgrzewania. Innymi słowy, staramy się robić wszystko, by klub mógł skupić się na tym, co jest jego misją, czyli wychowywaniu i kształceniu uzdolnionej sportowo młodzieży i popularyzacji sportu wśród mieszkańców. Niebawem czeka nas też przekształcenie klubu w sportową spółkę akcyjną, gdyż takie są wymagania stawiane profesjonalnym klubom.

Gdy rozmawialiśmy przed pięcioma laty wspominał Pan, że największą bolączką miasta jest zły stan dróg, a Pana głównym celem będzie dokonanie szeregu inwestycji i usprawnienie komuni-

kacji. W jakim procencie udało się te zamierzenia osiągnąć i jakie stawia Pan sobie cele na następne lata?

Nie chciałbym operować procentami, ale myślę, że opinia mieszkańców, jak też ludzi, którzy do Nowego Sącza regularnie przyjeżdżają, będzie najlepszą odpowiedzią. Wszystkie strategiczne dla miasta drogi, centrum miasta,

zostały wyremontowane. Od 2007 roku na inwestycje drogowe wydaliśmy ponad 81 mln zł. Mamy zmodernizowane ulice: Węgierską, Królowej Jadwigi, Tarnowską, Prażmowskiego, Jagiellońską, Al. Wolności, Batorego, Grottgera, Długoszowskiego i wiele innych w dzielnicach peryferyjnych czy mniej uczęszczanych, ale równie ważnych dla mieszkańców. Warto przypomnieć 2009 r. Wtedy to udało się przebudować ulice Starówki miasta. Nowe nawierzchnie zyskały: Kazimierza Wielkiego, Św. Ducha, Wąsowiczów, Kościuszki, Długosza, Bóżnicza, Piotra Skargi, Szwedzka, Berka Joselewicza i Sobieskiego. Jednym słowem mamy prawie 23 km wyremontowanych dróg. Naszym największym wyzwaniem jest obecnie budowa drugiej przeprawy przez Dunajec. Jesteśmy na etapie przygotowań, mamy gotowy projekt i wykupione tereny. Czekamy na decyzję środowiskową, po której będziemy się mogli starać o pozwolenie na budowę. Problemem jest pozyskanie finansowania, gdyż koszt budowy wynosi 100 mln zł, a takiej sumy nie będziemy w stanie sami udźwignąć. Z racji tego, że jesteśmy miastem na prawach powiatu, nie możemy się starać ani o dofinansowanie z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, ani z budżetu województwa. Mam nadzieję jednak, że – poprzez naszych parlamentarzystów – uda nam się znaleźć odpowiednie rozwiązanie. To nie jest tylko inwestycja dla mieszkańców Nowego Sącza. Jest to droga wylotowa w kierunku Limanowej i Nowego Targu, a więc ma charakter

ul. Jagiellońska

Przebudowa ulic Starówki

Odrestaurowany budynek Gimnazjum nr 11 w ramach rewaloryzacji zabytkowego układu przestrzennego Starówki

regionalny. Jeżeli się nie uda będziemy szukać innych mechanizmów, np. w postaci partnerstwa publiczno-prywatnego, gdyż – jak na razie mamy też związane ręce jeśli chodzi o możliwości kredytowe.

Jaka jest sytuacja finansowa miasta?

Na pewno mogłaby być lepsza, ale na miarę potencjału i wielkości miasta, jest dobra. Niestety odczuwamy skutki decyzji Ministra Finansów w zakresie poziomu długu publicznego i zablokowania możliwości dalszego jego zwiększania. Staliśmy się w pewnym sensie ofiarą, gdyż nasza sytuacja jest daleka od potrzeby tego typu interwencji. Poziom zadłużenia wynosi obecnie 30 proc. i śmiało moglibyśmy go zwiększyć bez narażenia się na destabilizację budżetu. Mam nadzieję, że po 2014 r., gdy blokada zostanie zdjęta, będziemy mogli nadrobić ten czas i zrealizować nasze zamierzenia.

W 2014 r. zacznie obowiązywać nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej. W jakim stopniu Nowemu Sączowi udało się skorzystać z programów na lata 2007–2013?

Realizujemy jeden projekt w ramach Funduszu Spójności (Modernizacja i rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej miasta Nowego Sącza z przyległymi terenami gmin sąsiednich), którego łączna wartość wynosi 275 mln zł, z czego 170 mln to dotacja z UE. W ramach tego projektu podjętych zostało wiele inwestycji w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zarówno modernizacji odcinków przestarzałych, jak i budowie całkowicie nowych. Zadbaliśmy o ujęcie wody w Starym Sączu i modernizację zakładu uzdatniania. Projekt uzupełnia wyłączenie z eksploatacji oczyszczalni ścieków Biegonice oraz budowę na jej terenie punktu zlewowego. Jest to olbrzymie przedsięwzięcie realizowane wraz z gminami Stary Sącz, Kamionka Wielka i Nawojowa, którego finalizację przewidujemy do końca 2013 r. Nie ukrywam, że również kosztowne, bo – choć korzyść wynikająca z pozyskanej dotacji jest nie do przecenienia – musieliśmy zgromadzić nie małe

środki na wkład własny. Skorzystaliśmy też z możliwości, jakie dawał Małopolski Regionalny Program Operacyjny. Mam tu na myśli Lokalny Program Rewitalizacji Obszaru Starego Miasta i inwestycje wpisujące się w ten program, m.in. rewaloryzację zabytkowego układu przestrzennego nowosądeckiej Starówki – ulic Jagiellońskiej, Szwedzkiej i Wałowej. Dzięki programowi regionalnemu skorzystały też placówki oświatowe, zarówno w sferze inwestycji, jak i projektów miękkich. Najlepszym dowodem naszej skuteczności w tym zakresie jest II miejsce w województwie oraz siódme w skali kraju pod względem wykorzystania funduszy europejskich.

Rozmawiał Wojciech Stańczyk

Zdjęcia: Biuro Prasowe UM Nowego Sącza

Przebudowa ul. Królowej Jadwigi

Potwierzeniem ponadprzeciętnej skuteczności samorządu Nowego Sącza w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym głównie tzw. unijnych są wysokie miejsca zajmowane w różnego rodzaju rankingach o charakterze ogólnopolskim lub regionalnym, w tym np. w Rankingu Miast na Prawach Powiatu Związku Powiatów Polskich, gdzie Nowy Sącz w ostatnich trzech edycjach zajmował odpowiednio – 2m. w 2009 r., 1m. w 2010 r. (tytuł: „Dobry Polski Samorząd”) i 3 m. 2011 r. Jednym z najważniejszych kryteriów oceny w tym Rankingu jest skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Miasto Nowy Sącz znalazło się również w gronie Laureatów Rankingu Europejska Gmina Europejskie Miasto w województwie małopolskim w 2010 r.. Ranking został przygotowany przez redakcję „Dziennika Gazety Prawnej” na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Od 2010 r. Nowy Sącz plasuje się na wysokich pozycjach Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej organizowanego przez dziennik „Rzeczpospolita” w uznaniu m.in. skuteczności w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych. To tylko niektóre z ważniejszych wyróżnień.

Międzynarodowe Centrum Kultury 20 lat działalności

Dwadzieścia lat temu – w czasie dla Polski i Europy szczególnym – rozpoczęliśmy przy Rynku Głównym w Krakowie wielowymiarowy eksperyment. Dzisiejszy kształt Międzynarodowego Centrum Kultury jest zarówno wypadkową naszych własnych doświadczeń i możliwości, jak i reakcją na ciągle pojawiające się nowe wyzwania wynikające z międzynarodowej współpracy kulturalnej. Kapitałem MCK jest nie tylko cały dotychczasowy dorobek, zespół pracowników, siedziba i międzynarodowa pozycja instytucji, ale i wypracowana formuła działania oparta na interdyscyplinarności, innowacyjności, nade wszystko zaś na samodzielności programowej.

Prof. dr hab. Jacek Purchla

Dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury

Międzynarodowe Centrum Kultury zainauguowało działalność 29 maja 1991 r., podczas odbywającej się w Krakowie Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), na której po raz pierwszy po upadku żelaznej kurtyny przedstawiciele państw Wschodu i Zachodu debatowali o sprawach kultury i dziedzictwa. MCK było pierwszą instytucją kultury nowej generacji założoną w Polsce – z inicjatywy rządu Tadeusza Mazowieckiego – na której siedzibę wybrano Kraków, stolicę Małopolski. Wybór nie był przypadkowy, gdyż od dwustu lat Kraków jako ważna metropolia europejska jest równocześnie laboratorium myśli o dziedzictwie.

Od początku istnienia MCK mieści się w zażytkowej kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym. Położenie w centrum Krakowa, a zarazem w sercu Europy Środkowej, ułatwia realizację misji MCK, polegającej na wspieraniu kulturalnej integracji Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego.

MCK działa na dwóch płaszczyznach, kierując swój przekaz z jednej strony do lokalnej publiczności i turystów, którzy są głównymi odbiorcami wystaw i programów edukacyjnych, a z drugiej do instytucji, badaczy, ekspertów i polityków. Poprzez członkostwo w licznych sieciach kulturalnych i aktywną obecność w różnych gremiach MCK reprezentuje głos Polski w międzynarodowej debacie nad problematyką dziedzictwa kulturowego. MCK realizuje swoją misję w Krakowie i dla Krakowa, ale jednocześnie ponad granicami – dla Polski i Europy Środką.

MCK jest narodową instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym. We współpracy z zagranicznymi partnerami realizuje konferencje, seminaria i międzynarodowe projekty badawcze. Przykładem wykorzystania i promowania zasobów i potencjału dziedzictwa kulturowego Małopolski jest dwuletni, zakończony w 2011 r., projekt „Zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w Polsce i Norwegii”, polegający na wymianie doświadczeń pomiędzy małopolskimi i norweskimi przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie dziedzictwem. Jego efekty, a zwłaszcza szczegółowo opracowane i opublikowane w książce wnioski, to wyjątkowa szansa dla Małopolski na skorzystanie z doświadczeń Norwegii, a także na kontynuację nawiązanej współpracy.

Wystawy w Galerii MCK przybliżają publiczności najistotniejsze zjawiska w sztuce i architekturze, zwłaszcza XIX i XX wieku.

Oferta edukacyjna MCK, z której korzystają przede wszystkim mieszkańcy Małopolski, obejmuje m.in. studia podyplomowe **Akademia Dziedzictwa** oraz zajęcia dla dzieci i młodzieży, w tym także dla grup szkolnych, towarzyszące wystawom.

Wielojęzyczne książki i albumy wydawane nakładem MCK docierają nie tylko do polskich, ale także do zagranicznych czytelników. Wydawany w wersji polsko-angielskiej kwartalnik „**Herito**” to jedyne w swoim rodzaju forum dyskusji o dziedzictwie, kulturze, współczesności i przyszłości. MCK prowadzi także nowoczesną, **specjalistyczną bibliotekę**.

DZIAŁALNOŚĆ MCK W LICZBACH:

- 126 wystaw prezentujących ważne zjawiska w sztuce, kulturze i dziedzictwie Europy
- 518 000 zwiedzających w Galerii MCK
- 103 międzynarodowe konferencje i seminaria
- 65 międzynarodowych programów edukacyjnych, w których uczestniczyło 2200 studentów z 70 krajów na wszystkich kontynentach
- 6 edycji Akademii Dziedzictwa – specjalistycznych studiów podyplomowych prowadzonych od 2001 roku
- 5 edycji Thesaurus Poloniae – programu stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, realizowanego przez MCK, skierowanego do badaczy zagranicznych
- 272 publikacje w języku polskim i obcych wersjach językowych zawierające prawie 3500 pozycji bibliograficznych – rozpraw, artykułów, analiz, esejów – pióra ponad 1200 autorów ze wszystkich kontynentów
- 26 500 woluminów w specjalistycznym księgozbiornie Biblioteki MCK oraz nowoczesna multimedialna Czytelnia Rolanda Bergera

/dane z marca 2012/

**PALIWO ODNAWIALNE MARKI FLUID
CERTYFIKAT „ZIELONEJ” ENERGII**

FLUID

W myśl Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 2008 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzenia danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii... energetyka ma obowiązek między innymi spalać paliwa odnawialne.

Obecnie dostępnymi i uznanymi paliwami odnawialnymi jest biomasa pochodzenia roślinnego – głównie zrębki drewniane i pelet. Są to nieuszlachetnione biomasy, które szczególnie we współspalaniu z miałem węgla kamiennego czy brunatnego stwarzają wiele problemów eksploatacyjnych. Obecnie modne stało się sprowadzanie biomasy ubocznych (głównie pozostałość biomasowa po tłoczeniu oleju) z Afryki i Azji.

Linia technologiczna Termolizacyjnego Modułu Odzysku Energii. Reaktor

*mgr inż. Jan Gładki
twórca technologii FLUID*

Biomasy te bez specjalnego przygotowania nie nadają się do współspalania (bierzemy udział w badaniu tego zagadnienia na zlecenie niektórych elektrowni). Od szeregu lat obserwuję ten rynek i z całą odpowiedzialnością mogę stwierdzić, że spalanie i współspalanie nie uszlachetnionych biomas w energetyce zawodowej to obniżenie sprawności energetycznej systemu wytwarzania energii elektrycznej.

FLUID SA jest właścicielem innowacyjnej technologii uszlachetniania biomas roślinnych poprzez autotermiczne beztlenowe podgrzewanie ich do temperatury poniżej 300 st. C. Technologia nie przewiduje ani nie wymaga stosowania żadnych dodatków chemicznych czy też katalizatorów. Otrzymana uszlachetniona biomasa w postaci paliwa stałego charakteryzuje się dużym potencjałem energetycznym, (dowolnie regulowanym przez system automatycznego sterowania).

Siedziba firmy w Sędziszowie

Tak otrzymane paliwo stałe jest biomasą, która likwiduje bariery technologiczne współspalania biomas nieuszlachetnionych w istniejących instalacjach kotłowych w elektrowniach, głównie w instalacjach transportu i podawania paliwa,

instalacjach młynowych oraz w samym procesie spalania. Biopaliwo to ma niską wilgotność, bardzo dobrą podatność na mielenie, dużą zawartość pierwiastka węgla C (ponad 70%), powoduje, że bez ingerencji inwestycyjnej w układy dotychczasowe elektrowni współspalanie tego paliwa z miałem węgla kamiennego czy brunatnego nie pogarsza sprawności układu energetycznego, a wręcz powoduje zwiększenie tej sprawności.

W ocenie paliwa pod względem paliwa odnawialnego w świecie i w Europie, rozstrzygające są kryteria oparte o metodologię UNFCCC CDM (Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, mechanizm czystego rozwoju) i dzielą się według „large scale methodologies” (metodologie dużej skali) > 15MWel i “small scale methodologies” (metodologie małej skali) < 15MWel.

Jak wynika z wyżej cytowanych kryteriów uznanie paliwa stałego za biomasę uzależnione jest od technologii uszlachetniania biomasy (a nie od ilości pierwiastka węgla C). Technologia **FLUID** spełnia te wymogi, prażenie następuje w temperaturach poniżej 300 st. C, proces ten kontrolowany i regulowany jest “on line” systemem akpia wraz z rejestracją parametrów, bez stosowania jakichkolwiek domieszek chemicznych substancji i bez udziału katalizatorów.

Bazując na wyżej cytowanych wytycznych koncern badawczy SGS Fresenius, laboratorium w Berlinie certyfikował naszą technologię oraz

Uroczystość wmurowania węgla kamiennego pod budowę nowego ZOE Sędziszów. Na pierwszym planie wojewoda świętokrzyska Bożentyna Pałka-Koruba, a za nią Marzena Gładka, prezes Fluid SA. Kamień poświęcił ks. prał. Marian Haczyk, po jego lewej ręce Jan Gładki, twórca technologii paliwa Biowęgiel Fluid.

uszlachetnioną biomasę i wydał na podstawie wizji lokalnej, obserwacji oraz szeregu pomiarów, badań i analiz laboratoryjnych stanowisko uznając biowęgiel produkowany na naszej linii technologicznej za paliwo odnawialne. Polskie Laboratoria IChPW w Zabrze, GIG Katowice, AGH Kraków oraz niektóre elektrownie badają i testują paliwo marki **FLUID** pod kątem uznania za paliwo odnawialne.

Starosta przemyski Jan Pączek podczas uroczystości wmurowania kamienia węgielnego

W najbliższym czasie **FLUID SA** będzie dostarczał na rynek energetyczny paliwo odnawialne marki **FLUID** po 10.000 ton miesięcznie. W styczniu br. w obecności Wojewody Świętokrzyskiego, Starostów Jędrzejowskiego i Przemyskiego, parlamentarzystów oraz ponad stu gości z kraju i poza granic kraju, w tym z Azji, Europy, Ameryki Południowej, został wmurowany kamień węgielny pod budowę nowego Zakładu Odzysku Energii w Sędziszowie, który zostanie uruchomiony w IV kw. br. Moc produkcyjna zakładu to 1.500 Mg/miesiąc (2 Mg/h) paliwa odnawialnego marki **FLUID**.

Z Azji z zakładów budowanych na naszej technologii na przełomie tego i przyszłego roku sprowadzać będziemy po około 8.000 Mg/miesiąc. W II kw. 2013 roku uruchomiony zostanie zakład pod Środą Śląską (w lutym br. udzielono pozwolenia na budowę), który będzie miał zdolność produkcyjną również 1.500 Mg/miesiąc.

W planach rozwojowych są następne zakłady – w Niemczech, w Polsce oraz Ameryce Płd., Azji, Afryce. Planujemy, aby w przeciągu 4 lat na rynek europejski móc dostarczać po 2 miliony Mg/rok paliwa odnawialnego marki **FLUID**.

Stawiamy na kompleksowy rozwój

Proszę przyjąć gratulacje z okazji przyznania Bobowej Złotej Płyty Chodnikowej dla najlepszej gminy budującej chodniki przy drogach wojewódzkich w Małopolsce. To wyróżnienie jest uznanie za przedsięwzięcia zrealizowane w 2010 r., ale warto podkreślić, że jesteście jedną z pierwszych gmin, która włączyła się w program realizowany przez Województwo Małopolskie i Zarząd Dróg Wojewódzkich.

To dla nas wielki zaszczyt, że to prestiżowe wyróżnienie przyznane zostało naszej gminie i w ten sposób doceniono działania, jakie w kierunku poprawy bezpieczeństwa dotąd zrealizowaliśmy. Tym bardziej, że gmina Bobowa jest raczej niewielka obszarowo i znajduje się na trudnym podgórskim obszarze (Pogórze Ciężkowickie), gdzie realizacja inwestycji jest bardziej skomplikowana, tak na etapie projektowania, jak i prac budowlanych, no i bez wątpienia kosztowniejsza niż na obszarach „płaskich”. Postawiliśmy jednak na kompleksowy rozwój gminy, bowiem nie przyłączymy tu ani inwestorów ani turystów, jeśli nie będą się tu czuli komfortowo. Dla mnie ważne jest też zdanie samych mieszkańców i to, że rodzice, posyłając dzieci do szkoły nie muszą drżeć o ich bezpieczeństwo. Sam, z własnego okna widziałem kilka lat temu wypadek, w którym kierowca najechał na idącą poboczem grupę dzieci. Gdyby tam był wówczas chodnik nic by się nie stało, bo samochód odbiłby się od krawężnika.

Jakie przedsięwzięcia złożyły się na nagrodzone inwestycje i na jakich drogach?

Przez teren gminy Bobowa przebiegają dwie drogi wojewódzkie: 981 od Zborowic do Krynicy (Krzyżówka) oraz 977 od Tarnowa przez Bobowę do Koniecznej do Granicy Państwa. Gdy obejmowałem funkcję wójta to na obu tych trasach doliczyć się można było ledwie kilkuset metrów chodnika i to wyłącznie w centrum Bobowej. Dziś mamy odcinki, które łączą ze sobą poszczególne miejscowości. Tylko w ramach współpracy z Zarządem Dróg Wojewódzkich oddaliśmy dotąd do użytku 9 km chodników, a w planach jest kolejne pięć. Oczywiście będą to inwestycje odcinkowe, rozłożone na kilka lat. Zadeklarowaliśmy władzom województwa, że będziemy uczestniczyć w programie do czasu wyczerpania środków. Dodam, że chcemy budować – w miarę możliwości – chodniki odsunięte od krawędzi jezdni. To zdecydowanie poprawia bezpieczeństwo. Ponadto w 2010 r. gmina wybudowała chodnik przy drodze powiatowej Nr 1463 Bobowa – Brzana o łącznej wartości 451 424,00 zł. Uzyskaliśmy dofinansowanie w kwocie 235 000,00 zł w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW. Aktualnie zrealizowaliśmy zadanie „Poprawa funkcjonalności centrum m. Stróżna”, w ramach którego wykonano 730 mb chodnika o łącznej wartości 750 388,00 zł. Na realizację zadania gmina uzyskała dofinansowanie z PROW. Warto także zaznaczyć, że zmodernizowaliśmy ok. 30 km dróg gminnych.

Orlik w Bobowej

Drogi to nie jedyny przejaw aktywności inwestycyjnej Gminy Bobowa. Wjeżdżając na teren gminy nie sposób tego zauważyć. Oprócz chodników, bezpiecznych przejść dla pieszych, zobaczyć można np. nowoczesne obiekty sportowe.

To efekt naszego programu budowy ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy każdej szkole. Chcemy, aby nasza młodzież miała możliwość swobodnego dostępu do tego typu obiektów, a szkoły zapewnione warunki do pełnej realizacji programów nauczania. Jak wiemy brak odpowiedniej infrastruktury to jeden z powszechnych mankamentów polskiego szkolnictwa. Tak więc każda szkoła wyposażona zostanie w boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne, bieżnię trzy- lub czterotonową, skocznnię do skoku w dal, plac zabaw, a także elementy małej architektury. Nie zapomnieliśmy też o sprzęcie, bez którego z tych obiektów nie dałoby się korzystać. Ważną inwestycją była – oddana niedawno do użytku – budowa Sali Widowiskowo-Sportowej wraz z zespołem szatni i zapleczem technicznym o wartości ok. 5,5 mln zł dofinansowana w ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej. Wykonana została także „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Bobowa” W ramach zadania wykonano termomodernizację budynków: Szkoły Podstawowej w Stróżnej, Zespołu Szkół w Siedliskach, Szkoły Podstawowej w Sędziszowej, Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Bobowej o łącznej wartości zadania 878 493,00 zł finansowanego w 50% z Funduszu Spójności. Cały czas realizujemy zadania w ramach mechanizmu Odnowa i Rozwój Wsi Programu Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. W ubiegłym roku przebudowaliśmy dzięki temu centrum wsi Stróżna, a w Wilczyskach dokonaliśmy remontu i przebudowy Wiejskiego Domu Kultury, natomiast w Siedliskach dokonano remontu i rozbudowy Wiejskiego Domu Kultury. I wreszcie przyczyniliśmy się do poprawy gospodarki wodno-ściekowej. Na Etapie I wybudowana została oczyszczalnia ścieków, wyremontowano budynek stacji uzdatniania wody oraz budowę sieci wodociągowej w m. Bobowa do granic m. Stróżna. Wartość inwestycji, która została zakończona w lipcu 2011 r. to kwota 11 857 333,00 zł, budowa sieci wodociągowej wyniosła 1 879 929,93 zł, natomiast rozbudowa stacji wodociągowej w m. Bobowa – 2 265 033,31 zł. Gmina uzyskała dofinansowanie w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej objętego PROW na lata 2007–2013 w wysokości 4 000 000 zł.

Również dofinansowana z PROW. To oznacza, że przyznanie praw miejskich Bobowej nie uniemożliwiło korzystania z tych środków.

Mamy to szczęście, że nie przekroczyliśmy limitu liczby mieszkańców. Bobowa jest miastem, bo prawa te na

powrót odzyskaliśmy w 2009 r., ale pozostaliśmy gminą miejsko-wiejską i te fundusze są dla nas dostępne. Na oczyszczalnię ścieków, a także będące częścią tego projektu stację uzdatniania wody i hydrofornię, które kosztowały w sumie ponad 11 mln zł, otrzymaliśmy z PROW 60 proc. dofinansowania oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. To przedsięwzięcie znacznie podniosło walory naszej gminy i atrakcyjność gospodarczą.

Gdy Bobowa świętowała jubileusz nadania praw miejskich i odzyskanie go po przeszło 60 latach planowaliście realizację plenerowego wydarzenia, jakim miało być odtworzenie tradycyjnego chasydzkiego wesela. Projekt nie został zrealizowany, ale chyba nie porzucony? To byłaby świetna okazja dla wypromowania Bobowej.

Oczywiście, że nie porzuciliśmy. Po prostu nie zdążylibyśmy, a takie wydarzenie wymaga długich przygotowań. Zwłaszcza, że chcemy, aby wydarzenie to wyreżyserowane było przez głośnego reżysera i profesjonalnych aktorów, oczywiście z udziałem przedstawicieli społeczności chasydzkiej z Europy i Stanów Zjednoczonych i samych mieszkańców Bobowej.

Rozmawiał Wojciech Stańczyk

Oczyszczalnia ścieków w Bobowej

15 000 miejsc w hali głównej, 304 miejsca w małej hali, 27 sky-boxów, loża prezydencka, ok. 9 500 m² powierzchni komercyjnych, sale konferencyjne oraz obszerny teren przylegający umożliwiający organizację imprez o plenerowym charakterze – tak w skrócie można scharakteryzować jedną z najważniejszych aktualnie prowadzonych w Krakowie inwestycji.

Hala Widowiskowo-Sportowa w Czyżynach, bo o niej mowa, ma być gotowa na finały Mistrzostw Świata w Siatkówce w 2014 r.

Budowa Hali Widowiskowo-Sportowej (Czyżyny) w Krakowie

Obiekt, jakiego Kraków jeszcze nie widział

Od ponad roku cieszą oko kibiców nowy stadion Cracovii oraz przebudowany stadion Wisły, dzięki którym możliwe jest przeprowadzanie rozgrywek sportowych czy koncertów dla wielotysięcznej publiczności. Teraz przyszła pora na budowę obiektu, jakiego do tej pory miasto nie miało. Obiektu, który może przyciągać wspaniałe imprezy o charakterze sportowym, estradowym czy kongresowym wymagające zamkniętych przestrzeni.

– Budowa tej hali to wielka szansa dla Krakowa, który nie posiadał dotąd podobnego obiektu – mówi Bartłomiej Ciecianiak, prezes Zarządu Agencji Rozwoju Miasta SA, która jest inwestorem bezpośrednim inwestycji. – Trójmiejska Ergo Arena, Łódzka Atlas Arena czy Hala Stulecia we Wrocławiu są najlepszymi tego przykładami. Obiekty te ściągają rozmaite imprezy podnosząc atrakcyjność turystyczną, rekreacyjną i biznesową tych miast. Hala w Czyżynach, która będzie najnowocześniejszą tego typu budowlą w Polsce, bez wątpienia wzmocni marketingowo Kraków, jak też Małopolskę.

Projekt Hali wykonało Konsorcjum firm Perbo Projekt Sp. z o.o. (Lider) i Modern Construction Systems

Sp. z o.o. Biura te pełnią nadzór autorski nad realizacją zadania w poszczególnych fazach budowy. Wykonawcą robót jest z kolei konsorcjum Mostostalu Warszawa (Lider) i firm Acciona Infraestructuras SA, Asseco Poland SA i Mostostal Puławy SA. Wartość umowy opiewa na kwotę ok. 363 mln zł brutto. Podpisanie umowy na realizację zadania poprzedziło zawarcie umowy kredytowej w dniu 14 lutego 2011 r. z PKO Bankiem Polskim SA, który udzielił kredytu w wysokości 300 mln zł (okres kredytowania wynosi 15 lat). Jak do tej pory wartość wykonanych prac szacuje się na ok. 10 mln zł. Wykonano m.in. przesłonę szczelną bentonitową wokół przyszłej budowli (zabezpieczającą wykopy przed napływem wody gruntowej), jedenaście studni dla ciągłego odpompowywania nadmiaru wody, ok. 14 tys. kolumn betonowych CMC służących wzmocnieniu podłoża pod fundamenty obiektu, a także drogi technologiczne w obrębie placu budowy. Założono ponadto system piezometrów, igłofiltrów pod przekładkę kolektora deszczowego oraz przebudowano ok. 550 m istniejącego kolektora deszczowego. Pod koniec grudnia odbyło się pierwsze betonowanie konstrukcji obiektu tj. płyty fundamentowej z wykorzystaniem ok. 5000 m³ betonu.

W roku 2012 planuje się wykonanie konstrukcji monolitycznej i prefabrykowanej obiektu (dużej i małej hali, konstrukcji mostowej przejazdu zewnętrznego oraz dwupoziomowego garażu zewnętrznego wraz z robotami izolacyjnymi oraz instalacyjnymi), wykonanie przyłączy C.O. wod-kan., budowa kabla SN 15 kV dla zasilania elektroenergetycznego hali, wyposażenie pomieszczeń technologicznych (wentylatorni, transformatorowni, stacji trafo i innych), wykonanie wodociągu fi 200, spinającego magistrale wodociągowe w al. Pokoju i ul. Lema (inwestycja własna MPWiK). Przygotowana też zostanie dokumentacja warsztatowa oraz rozpocznie się wytwarzanie konstrukcji zadaszenia i elewacji. Pozostałe etapy zrealizowane zostaną w przyszłym roku.

W realizowanym kompleksie będzie można organizować m.in. imprezy kulturalne, widowiskowo-estradowe, sportowo-rekreacyjne oraz imprezy kongresowo-wystawiennicze i ekspozycyjno-targowe. Znajdzie się tam również system sky-boxów, czyli miejsca pod wynajem na cele różnych przedsięwzięć biznesowych. Działać też będzie centrum odnowy biologicznej i zaplecze restauracyjne. Całkowita powierzchnia komercyjna w kompleksie liczyć będzie ponad 9 500 m² i stworzy niemal nieograniczoną możliwość aranżacji.

– *Dokonałiśmy analizy przychodów i kosztów, z której wynika, że przy wykorzystaniu obiektu w trzech strategicznych segmentach rynkowych, a więc kultu-*

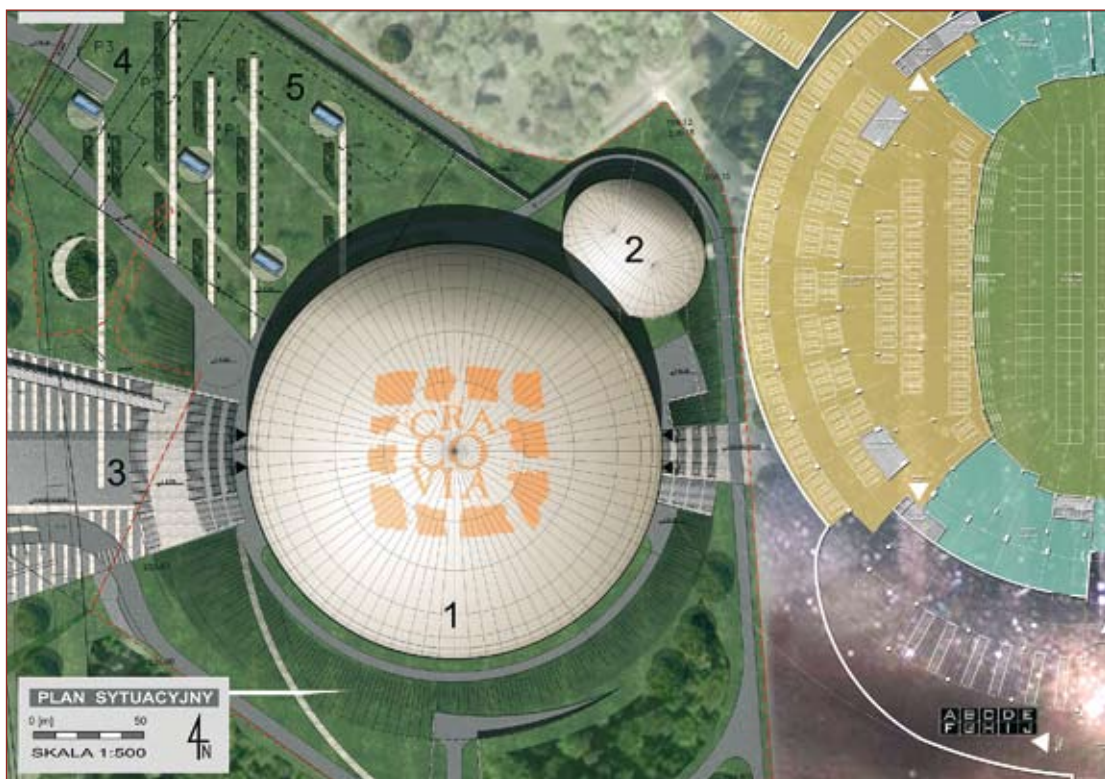
Tzw. program sprzedaży dla hali obejmuje następujące grupy produktów:

- 1) organizacja imprez;
- 2) wynajem powierzchni komercyjnych;
- 3) wynajem skyboxów;
- 4) powierzchnie reklamowe i prawa do nazw hali;
- 5) usługi centrum odnowy biologicznej;
- 6) wynajem parkingu strzeżonego.

ralno-widowiskowo-estradowym, sportowo-rekreacyjnym oraz kongresowo-wystawienniczym i ekspozycyjno-targowym możemy się spodziewać dodatkowej marży – informuje Bartłomiej Ciecianiak. – Podpisaliśmy już umowę z Krakowskim Biurem Festiwalowym na realizację imprez o charakterze kulturalnym i widowiskowo-estradowym, które zapewni organizację 50 proc. planowanych wydarzeń. W roku 2012 spółka zamierza przeprowadzić postępowania przetargowe na organizatorów imprez z pozostałych segmentów.

Dodatkowo w obrębie terenu przewidzianego na budowę kompleksu Hali istnieje możliwość zaprojektowania i wybudowania hotelu, który będzie mógł pełnić funkcję zaplecza dla sportowców jak i miejsca zakwaterowania dla zapraszanych artystów oraz ich ekip, a także dziennikarzy i obsługi technicznej itp.

Aga Stańczyk

PROMOCJA DLA SAMORZĄDOWCÓW

Każdy tom jest niezależnym dziełem wybitnego znawcy tematu, w serii ukazą się jeszcze:

t. I „Czas Piastów i Jagiellonów”

– prof. Krzysztof Ożóg (II 2012)

t. II „Czas królów elekcyjnych”

– prof. Józef Szaniawski (V 2012)

t. III „Czas zaborów”

– dr Martyna Deszczyńska (V 2012)

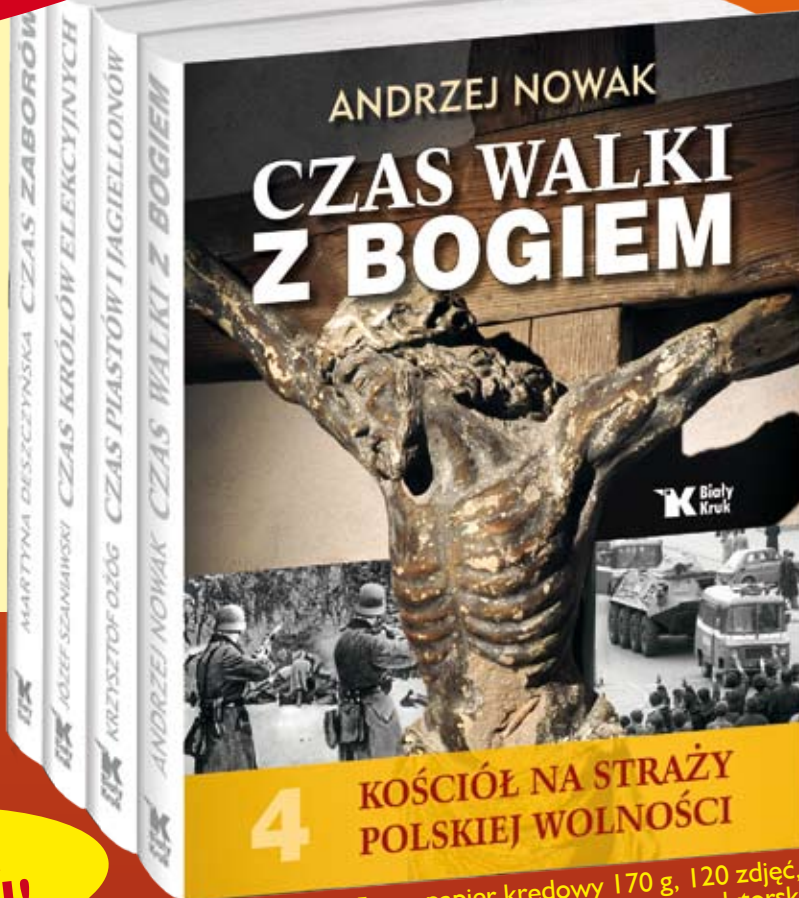
Zamiast ceny det. ~~89 zł~~ + VAT

10 i więcej **66 zł/szt. + VAT**

5-9 egz. **71 zł/szt. + VAT**

1-4 egz. **75 zł/szt. + VAT**

**ZAMÓW!
ZADZWOŃ!**

200 str., 20,5x25 cm, papier kredowy 170 g, 120 zdjęć, twarda oprawa, obwoluta, najwyższy poziom edytorski

Książka otwierająca serię „Kościół na straży polskiej wolności”, tom IV – „Czas walki z Bogiem” (1918-1991) ukazuje heroizm przedstawicieli Kościoła w ciężkich czasach ateizacji i laicyzacji polskiego społeczeństwa. Ta część naszej historii nierozłącznie wiąże się z „Solidarnością”, z całym pokoleniem zrywu niepodległościowego z 1980 r., nic więc dziwnego, że Komisja Krajowa objęła nową publikację swoim patronatem. Ta odważna książka prof. Andrzeja Nowaka podkreśla rolę „Solidarności” w najnowszych dziejach Polski, jej zmagania z komunizmem, ze szczególnym uwzględnieniem czasu stanu wojennego. Niezwykle bogaty materiał ilustracyjny, m.in. fotografie z czasów II Rzeczypospolitej i późniejszych, stan wojenny udokumentowany na dramatycznych, w większości nigdy nie publikowanych zdjęciach Adama Bujaka.

Zamówienia tel.: 12/260 32 90, 12/254 56 21, 12/254 56 26, 12/260 32 40, faks: 12/254 56 00

e-mail: handlowy@bialykrak.pl, księgarnia internetowa: www.bialykrak.pl.

Przy zamówieniach powyżej 120 zł koszty przesyłki (12 zł) ponosi wydawnictwo.

SZKOLENIA SGiPM W RAMACH MAŁOPOLSKIEJ AKADEMII SAMORZĄDOWEJ

Od 2011 roku Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski prowadzi cykl bezpłatnych szkoleń dla Starostów, Burmistrzów, Wójtów, radnych i pracowników samorządowych w ramach Małopolskiej Akademii Samorządowej. Szkolenia obejmują wybrane zagadnienia z przepisów prawa, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą jednostek samorządu terytorialnego. W 2011 i 2012 r. odbyły się następujące szkolenia:

- Absolutorium w samorządzie terytorialnym – 24 marca 2011 r.
- e-Kontrola zarządcza w administracji samorządowej
- Kompleksowe rozwiązanie IT do realizacji standardów kontroli w urzędzie – 5 maja 2011 r.
- Kodeks postępowania administracyjnego – 24, 31 maja 2011 r., 7 czerwca 2011 r.
- Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego – 5 lipca 2011 r.
- Ustawa o ochronie przyrody (zezwolenie na wycinkę drzew) – 6 września 2011 r.
- Świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego – 4 października 2011 r.
- Pomoc społeczna – 8 listopada 2011 r.
- Zarządzanie obiektami budowlanymi będącymi własnością JST – 15 marca 2012 r.
- Sposoby rozwiązywania niektórych problemów w pracy kierownika USC – 18-20 kwietnia 2012 r.

nie więcej niż dwie osoby. Decydować będzie kolejność zgłoszeń. Tematy szkoleń zostały zmienione.

Tematy szkoleń:

- I. Kodeks postępowania administracyjnego i Kodeks cywilny (3 godz., 31 maja 2012 r.)
- II. Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (3 godz., 28 czerwca 2012 r.)
- III. Dostęp do informacji publicznej (3 godz., 27 września 2012 r.)
- IV. Prawo wodne (3 godz., 25 października 2012 r.)

Prowadzący: **Krystyna Sieniawska** – Prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Krakowie oraz etatowi członkowie SKO w Krakowie.

Wszystkie szkolenia odbędą się w siedzibie Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski, ul. Grodzka 15/2, Kraków, w godz. 11.00–14.00. Zgłoszenia prosimy przesyłać mailem lub faksem. Mail: biuro@sgpm.krakow.pl lub faks: 12 421 93 12.

Szanowni Państwo Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Radni, Sekretarze, Skarbnicy i pracownicy samorządowi

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski zaprasza na cykl szkoleń dla Starostów, Burmistrzów, Wójtów, radnych i pracowników samorządowych. Szkolenia obejmują wybrane zagadnienia z przepisów prawa, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą jednostek samorządu terytorialnego. Są to szkolenia bezpłatne. Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc, pierwszeństwo uczestnictwa w szkoleniach mają Członkowie Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski. Dana jednostka może delegować

W najbliższym czasie zostaną ustalone terminy następujących szkoleń:

- Finansowanie samorządów
- Profesjonalna obsługa klienta w urzędzie
- Wprowadzenie do zarządzania procesowanego w urzędzie
- Zarządzenie procesem budżetowania w gminie
- Zarządzenie efektywnością pracy w urzędzie, czyli jak zwiększyć wydajność pracowników

Zapraszamy samorządy do zgłaszania propozycji tematów następných Szkoleń.

SPECJALISTYCZNE CENTRUM DIAGNOSTYCZNO - ZABIEGOWE

MEDICINA

**SZEROKI ZAKRES BADAŃ I KONSULTACJI
SPECJALISTYCZNYCH**

**ZABIEGI OPERACYJNE Z POBYTEM W
WARUNKACH SZPITALNYCH**

ENDOSKOPIA PRZEWODU POKARMOWEGO

MAMMOGRAFIA, RTG, USG

MEDYCYNĄ PRACY

ul. Barska 12	ul. Grzegórzecka 67 C	ul. Rogozińskiego 5
12 266 96 65	12 345 70 01 do 05	12 417 35 44
12 266 50 62	800 909 400	12 417 33 11

www.medicina.pl

biuro@medicina.pl